

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Jónásf-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Hamis temetés.

Budapest, október 5.

(K.) A lapok ma lámpást gyujtanak, hogy megvilágítsák azt a kormányzati szellemet, amely a tegnapi kinevezésekben megnyilatkozott. De némelyik lámpás makrancos és visszafelé világít. Arra a másik szellemre, amelylyel egyesek a Széll Kálmán politikai munkáját figyelik. S ez a visszafelé világító lámpás ma körülbelül érdekesebb, mint a többi. Mert mit világít meg a többi? Azt a faktumot, hogy Széll Kálmán a legújabb kinevezésekben annak a törhetetlenül szabadelvű államférfiúnak mutatkozik, akinek magát mindenkor vallotta. De ezt minden elfogulatlan ember tudta, ez világos volt a lámpások nélkül is. Aki Deák Ferenc oldalán tanulta a szabadelvűséget, aztán oszlopos és kombatáns tagja volt a Deák-pártnak, később elvonultságából is mindig előkerült, ha a szabadelvűség munkáját kellett biztosítani, az ugyan nem szolgált rá, hogy bárki is meglepődjék, ha szabadelvűnek találja. Hát mi volna, ha nem szabadelvű? És akik ma csodálkoznak rajta, mert szabadelvű, mit tennének vajjon, ha nem volna szabadelvű? Hiszen akkor illenék csodálkoznok.

Azok a lámpások tehát, melyek ma rávilágítanak Széll Kálmán szabadelvűségére, oda vetik fényüket, ahol ugys világos volt. De a makrancos lámpások, amelyek visszafelé világítanak: — oh azok sokkal érdekesebbek. Azok ott oszlatják el a homályt, ahol eddig senki sem látott világosan. S most már világos, hogy bizonyos körökben olyan fatális hit gyökerezett meg, mintha várhatnának, remélhetnének valamit Széll Kálmántól. Valamit, ami a Széll Kálmán politikai tarsolyában nem volt meg mindig s csak újabban került oda. Ha odakerült. Valami újat tehát, amit mások nem, csak ők várnak Széll Kálmántól:

a hívők és jobban beavatottak. Egy szóval: a néppárt. Ennek a pártnak hivatalos lapja ugyanis ma olyan fájdalmas hangon ír a legújabb kinevezésekről, mintha temetne. S nem is egy ellenséget, ami nem fájna neki annyira, hanem egy reménységet, amely annál inkább volt a szívéhez növe, mert titokban táplálta és becézgette. Ezt siratja olyan fájdalmasan s ezt látjuk ma legelőször teljes határozottsággal, mikor az a visszafelé világító lámpás indiskrétn módon tárja fel a néppárt legtitkosabb reménységét.

Hát csakugyan igaz, amit ostoba pletykának hitt minden józan ember. Vagy legalább igaz belőle annyi, hogy a néppárt remélt valamit Széll Kálmántól. Mi soha hittük volna el, ha a néppárt temetői hangulatából ki nem vesszük a bizonyosságot. Igen, a néppárt hitte, hogy remélhet valamit Széll Kálmántól és pedig többet, mint amennyit a nyilvánosság ellenőrzése alatt keletkezett paktum szerint joggal remélhetett. Mert amit a paktumban ígért, azt be is váltotta Széll Kálmán. Csakhogy ezt nem a néppártnak ígerte, hanem az országnak: ígerte ugyanis a parlament nyugodt munkálkodását, az alkotmány megszakadt folytonosságának helyreállítását s a közelélt megzavart sulyegyenek helyreállítását. Ezt ígerte a paktumban Széll Kálmán. De a néppárt egyebet is remélt, ezt mutatja a lámpás. És nyilván csak azt remélhette, hogy Széll Kálmán fölcsap Széchy Máriának, aki éjnek éjszakáján lebecsálja a felvonó hidat, hogy lopva sétálhassanak Murány várába a Wesselényi, akarom mondani, a gróf Zichy Nándor katonái. De milyen joggal mert a néppárt ilyet remélni? A Széll Kálmán politikai multja ilyen reménységre föl nem jogosította. Hát talán a paktum? Az sem. A paktum mindenkiere rótt köteleességeket, de senkire se olyat, hogy a multját tagadja meg. Molnár Jánostól az nem kívánta,

hogy rajongjon az egyházpolitikai törvényekről és Széll Kálmántól sem, hogy elaludjon valamit abból, amit megteremteni és úgy megteremteni legjobb tehetsége szerint segített. Ha tehát se a Széll Kálmán multja, se a paktum nem indikálta a néppárt titkos reménykedését, hát akkor mi? A pletyka, melyet az új korszak legtermészetesebb ellenségei terjesztettek s melyet ők maguk se hittek, de a néppárt — úgy látszik — hitt.

Ma aztán a néppárt temet. Egy reménységet temet, mely csudálatos módon halt meg, mert voltaképpen sohasem élt. S mi csak a temetések látjuk, hogy voltak, akik látni vélték életében is. Oh tessme a néppárt, tegye a családi kriptájába, ahol sokan fekszenek már a halottak, akik sohasem éltek. De nekünk engedje meg, hogy fojtsuk vissza az érzékenységünket. Mert hogy megvalljuk, nem is vagyunk túlságosan megalta. Sőt ha szabad ilyen napon rekriminálni, bánt is ez a hamis temetés, mely esetleg mégis el találja hitetni a gyöngékel és babonásokkal, hogy akit temetnek: az élt és joga is volt élni. Ez ugyanis éppen olyan inszinuáció volna, mint amilyen a pletyka volt. Olyan csuf és — szerencsére — olyan ostoba. A pletyka élőknek hazudta, holott halva született, a temetés holtaknak hazudja, pedig sohasem élt. De mind a kettőben megvan az inszinuáció, hogy Széll Kálmán engedhet is valamit a szabadelvűségéből. Ez pedig ostobaság, ha alattomos pletyka vagy hamis temetés akarja elhitetni, egyaránt. Széll Kálmán szabadelvű volt, az is marad — ezt az igazságot se elpletykázni, se eltemetni nem fogják. Ha tehát a néppárt ma azért temet, mert elevennek hitte tegnapig a maga reménységét: hallucinált. Ha pedig azért temet, hogy olyasmit hitessen el, mintha valaha élhetett volna, akit most temet: akkor inszinuál.

Egyet azonban jegyezzen meg. Ő felülhetett, de neki senki sem fog felülni. S éppen

T Á R C A.

A tékozló apa.

(Premiére a Nemzeti Színházban.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtja: *Abrányi Emlt.*

Premiére-t irtam a záró jelek közé, pedig a mai előadás szorosan véve nem volt premiére.

Premiére alatt bemutató előadást értünk. De a *Tékozló apát* a Nemzeti Színház már bemutatta. Még pedig éppen *negyven évvel ezelőtt*.

A *Napkelet* című ujságban *Vahot Imre 1860. május hatodikán* bucsuzó cikket irt *Prielle Kornéliáról*, aki 1859. áprilisában szerződött a Nemzeti Színházhoz és 1860. áprilisának a végén rövid időre kilépett a színház kötelékéből gróf *Ráday Gedeon* akkori intendánsnak egy rendelkezése miatt, mely a nagy művésznek jogos érzékenységet kollemtlenül érintette.

Ebben a cikkben a visszatekintő kritikus magasztaló szavakkal sorolja föl *Prielle Kornélia* legkitünőbb szerepeit. Megírja, hogy milyen gyöngéd, finom és kedves volt a *Kettyű* és *legyezőben* mint *Amália*; mennyi eleganciával játszotta *Noailles* hercegnőt; és végül megemlékezik arról, hogy milyen remekül játszotta — mintegy bucsuzól — *Borde Albertine* szerepét a *Tékozló apában*. Játéka ebben a szerepben — úgymond a cikkíró — jellemzőleg finom és finomul jellemző; a néző azt hinné, hogy tíz évig lakott a demimonde hölgyei közt; a legsikamlósbab helyeket egy mondja, hogy szinte megszeretjük ezt a courtesanet; és milyen arjátékokat produkál az első jelenet végén!

Ebből a cikkből kettő tűnik ki: hogy *Prielle Kornélia* remek játékát, szuverén művészetét akkor is éppen ugya magasztalták, mint most; és hogy a *Tékozló* *apa* már *negyven évvel ezelőtt* szívre került a *nemzeti színpadon*. A darabot abban a hónapban mutatták be, amikor *Prielle Kornélia* utolsó szerepeit játszotta és bucsuzott a Nemzeti Színház közönségétől: tehát 1860. áprilisában.

Erről vonatkozó adataink még a következők: a *Père prodigue*ot összesen *kétszer* adták, azután levették a játékréndről, mert a darab nem tetszett az akkori közönségnek. Ifjabb *Dumas* Sándor színművét *Feleki Miklós* fordította és ő játszotta *De la Rivonière* grófot, a tékozló apát. *André vicomte*-ot (*Jvánfi* mostani szerepét) *Lendvay Márton* játszotta; *Helént*, madame *Chavry* unokahugát, *Lendvayné*.

Ezzel a visszapillantással csak egy kis tévedést akartunk megkorrigálni: a Nemzeti Színház mai színlapjának azt a tévedését, hogy a *Tékozló* *apa* most *először* kerül szívre a nemzeti színpadon. A mai előadás nem volt bemutató, hanem *repriszé*. S helyesebb lett volna ezt írni a darab címe fölé: *Új betanulással*.

A cím-kérdés különben másodrendű. Akár bemutató, akár repriszé címén kapjuk ifjabb *Dumas* Sándornak valamelyik régi színművét: örül a lelkünk, hogy újra hallhatjuk annak a hangját, akinél bölesebb és elmésebb drámaírója nem volt a modern francia színpadnak; akinél szebben és bátrabban senki sem mondta ki az igazságot; akinél szellemesebben senkisé meg prédikált a színpadon.

Immenzis vagyont hagyott ránk a négy év óta föld alatt pihenő *Dumas* Sándor. Nem esoda, hogy a mai szegény korszak vissza-visszanéz a halott mester kincséhez és ebből a gazdag örökségből él.

Hol találunk ennyi erkölcsöt és ennyi poézist a francia színpad mostani drámaíróinál? Hol találunk ennyi gazdagságot a tartalomban és ennyi szépséget a formában? Kinek van melegebb szíve, ki szereti jobban az embert és ki ostorozza keményebben a romlásnak indult társadalom? Kinek van mélyebb és finomabb pszichológiája? Ki lát élesebben és biztosabban? Ki veszi jobban észre a bűnt, a hibát, a ferdeséget, a korrupciót, a szociális rothadást és ki mutat rá őszintebben a bajra, ki akarja több gondtal, több szeretettel, több tudással megorvosolni a beteg állapotokat? Ki az, aki ennyi éle, ennyi szellem, ennyi malicia birtokában sohasem vált cinikussá; sohasem akart nevetetni, csak azért, hogy a szuverén tömeg gondatlanul röhögjön, hanem mindig javítani akart azokon, akiket megkacagtatt? Ki az, aki élesen látó fejével, roppant tapasztalásával, analízáló eszének rendkívüli kvalitásaival mindig az idealizmus pártján állott és a tiszta szerelem, a nemes barátság, a nagylelkűség, a becsület, az elfogulatlan humanizmus evangéliumára esküdött?

Erköles, komolyság, drámai erő, színpadi virtuozitás dolgában kortársai közül csak *Augier* hasonlít hozzá. S még *Augier* szépségeiből, hatásából is mennyit elrabolt az idő. A szociális nyomor, az új problémák, a társadalom változó intézményei, az ibsenizmus, az olasz és francia verizmus, a szecessziós áramlatok és mindenféle egyebek: mennyit ártottak neki; mennyit elvettek édekességéből!

Dumas az egyetlen, akinek nem árt a változó idő, az átalakuló izlés. Minél több drámaíró támad körülötte, annál nagyobbak látszik; annál magasabban emelkedik ki ősz fejével, mint a havas a kisebb hegvek sorából.

Ez mutatja, hogy minden, amit irt: tiszta

azért a jövődre nézve kívánatos lesz, ha a néppárt követi az ő kedves papjainak szokását. Azok ugyanis megtagadják a temetés szentségét azoktól, akiknek nem volt joguk az élethez és következőképpen nem volt joguk a halálhoz. Vigyázzon a néppárt is, kit temet. Pláne, ha nem is élt, akit temetni szándékozik...

BELFÖLD.

Magyar miniszterek Bécsben. Bécsi tudósítónk táviratozza, hogy a magyar miniszterek holnap az osztrák eszászárvarosba érkeznek, hogy részt vegyenek a közös miniszteri tanácskozáson, amelyet szeptember 21-ikén kezdtek, október 2-ikán folytattak és amelyet most be akarnak fejezni. Ezeket a tárgyalásokon az új boszniai vasut építéséről volt és lesz szó.

Hat kézirat. A hivatalos lap mai száma hat királyi kéziratot közöl. Azokról a kinevezésekről van szó a kéziratokban, amelyeket már tegnapi méltattunk. A nevezetes dokumentumok így szólnak:

Ő császári és apostoli királyi felsége gróf Szápáry Gyulához és gróf Csekonics Endréhez a következő legfelső kéziratokat méltóztatott legkegyelmesebben intézni:

I.

Kedves gróf Szápáry! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Ont a tárnokmesteri méltóságra ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi október hó 2-án.

FERENC JÓZSEF s. k.

Szell Kálmán, s. k.

II.

Kedves gróf Csekonics! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Ont a magyar főszármesteri méltóságra ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi október hó 2-án.

FERENC JÓZSEF, s. k.

Szell Kálmán, s. k.

A belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Kürthy Lajos, Liptó és Arva vármegyei főispánját, ezen állásától való felmentésével, Zólyom vármegyei főispánját, Szemerecsányi Arisztid földbirtokost Liptó vármegyei főispánját és Csillaghy József, Arva vármegyei alispánját ezen vármegyei főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi október hó 2-án.

FERENC JÓZSEF, s. k.

Szell Kálmán, s. k.

arany. Rozsda nem fogja és sohasem megy ki a forgalomból. Aki annyi igazságot mondott és olyan szépen, annyi művészetet mondta, mint ő: sohasem avul el. Mindig elől marad az emberiség legbőlebb tanítói, legkedvesebb vigasztalói, legnagyobb jövővéi közt.

Dumas még nem foglalkozott az anarchiával. Problémái közé nem vette a szociális demokráciát, a legalsóbb társadalmi rétegek forrongó küzdését, a közeledő khaoszt, melyből új világok fognak születni. Témáival inkább a magasabb körökben járt. De itt minden lépése reformátori lépés volt. Itt lépten-nyomon megmutatta, hogy mi az egészséges kedély, mi a romlatlan, nemes szív, mi az igaz ember, akit remek alakokban állított szembe a konvenció felfogás gőgös butaságával, az arisztokratikus vívőrség szemtelenségével, a dologtalanság léhaságával, az egoizmus lelketlen brutalitásával. Megmutatta, mire kell törekednünk, hogy hasznos, szép életet éljünk a földön és boldogságot árasztunk magunk körül a jóság, az elnézés, a méltányosság, a becsület, a szív üdesége és tisztasága révén.

Ezért megyünk vissza hozzá, mint bölcs mesterünkhöz, aki elméjének gyönyörű játékaival úgy mulattat bennünket, hogy mulatság közben jobbaknak érezzük magunkat és egész sereg szép eszmét és komoly tanulságot viszünk haza magunkkal, mint egy kosár friss rágót és érett gyümölcsöt. Ezért megy vissza régi drámáihoz a francia és a francia után Európának minden művelt közönsége.

Az *Un père prodigue* kezében levő nyomtatott példányán olvasom: *Représentée pour la première fois à Paris, sur le théâtre du Gymnase Dramatique, le 30 Novembre 1859. Et reprise à la Comédie Française le 13 Janvier 1893.*

Negyvenegy évvel ezelőtt mutatták be a Tékozóló apát a *Gymnase*-ban. Harmincegy évvel később visszanyult hozzá a legelső francia színpad, a *Comédie-Française*. De a darab előzetesen

A belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére dr. Bárdossy Jenő földmivelségi minisztériumi osztálytanácsost Sáros vármegyei főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi október hó 2-án.

FERENC JÓZSEF, s. k.

Szell Kálmán, s. k.

A belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Fábán László, Arad vármegye és Arad sz. kir. város főispánját ezen állásától, hosszas és hű szolgálatának teljes elismerése mellett, saját kérelmére felmentem és helyébe Urbán Iván földbirtokost Arad vármegye és Arad szabad királyi város főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi október hó 2-án.

FERENC JÓZSEF s. k.

Szell Kálmán s. k.

A belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Péter Pál belügyminisztériumi segédtitkárt Ujvidék szabad királyi város főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi október hó 2-án.

FERENC JÓZSEF s. k.

Szell Kálmán s. k.

A helységnevek. A szász törvényhatóságoknak a helységnevek kérdésében való állásfoglalásáról a félhivatalos *Pol. Corr.* nagyérdéki budapesti táviratot közöl, amely nyilván a magyar kormánykörök sugalmazásából ered. A távirat így szól:

A szász municípiumok képviselőtestületeiben és a kormányhoz intézett beadványaiban a helységnevek kérdésének olyan tulzott fontosságot tulajdonítanak, amely jelentőségével éppenséggel nincs arányban. A leghangzatosabb frázisokkal *sem lehet kimagyarázni*, hogy a magyar városneveknek hivatalos nevekül való elismerése *merénylet a szász nemzetiség ellen és hogy ez az intézkedés megakadályozza a szászok törzsi sajátosságainak ápolását az egyházban, az iskolában és a családban. A magyar nyelvnek állami és hivatalos nyelvtül való törvényes elismerése azt hozza magával, hogy a magyar helységneveket a hivatalos használatban elsőbbség illeti meg a német helységnevekkel szemben. A magyar állampolgároknak ezzel a megtámadhatatlan jogával szemben hiába hivatkoznak a történelmi hagyományra, amelylyel a szász helységnevek érdekében — legtöbbször esetében helytelenül — argumentálnak. Bármit mond azonban a történelmi hagyomány, Szell Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter csakis az állampolgár elismerés jogát alapján fog dönteni és a szász igazgatók reklamációjának semmi kihatásuk sincs arra, hogy figyelme vetessenek. Hiába próbálnak gyűlöletes*

agitációt indítani a német sajtóban, a magyar kormány ezzel soha sem fogják állásfoglalását megváltoztatására és a magyar állampolgárok jogainak csorbítására bírni. Az endélyi szászok partikularizmusa évszázadok óta szabadon fejlődött a magyar állam védőszárnyai alatt. De ennek a nagylelkűségnek is van határa és a partikularizmusnak meg kell haljania az állam felsőbbbsége előtt. Nagyon jellemzi a szász nyárspolgárság elmaradottságát, hogy semmi fogékonyasága sincs a modern államoszme követeléseit iránt és úgy látszik, sejtelve sincs arról, hogy éppen a német birodalomban az állam előtt való föltétlen meghajlás a legfőbb polgári erény, amelynek olyan megsértése, a minőt a szász igazgatók követnek el ebben az esetben a magyar állam ellen, ott soha sem kelthet rokonszenvet.

A bácsi püspök üdvözlete. Abból az alkalomból, hogy *Wlascics* Gyula közoktatásügyi miniszter az ujvidéki szerb főgimnáziumnak tegnapi felavató ünnepélyén magát képviseltette, *Sevics* Mitrofan bácsi görög-keleti szerb püspök a következő táviratot intézte a miniszterhez:

Nagyméltóságod mély hálával töltött el bennünket azzal, hogy mai ünnepünkön magát képviseltetni kegyes volt. Nincs szó, amely hálánkat méltón kifejezhesse. Kérjük a jó Istent, hogy Nagyméltóságodat, aki oly figyelmes és méltányos irántunk, hazánk javára még sokáig éltesse. Legyen meggyőződve, hogy a magyar haza szeretetében senki minket nem fog felülmúlni.

Sevics, püspök.

Bunyevácok sérelmei. A szabadkai bunyevácok nevében tizenkét városi képviselő feliratot intézett a kultuszminiszterhez, melyben a bunyevác nyelv elnyomatása miatt panaszkodnak. A felirat hivatkozik a népiszkolai törvényre, mely szerint „a népiszkolai oktatás központjává az anyai nyelv szolgál, melylyel kapcsolatosan tanítandó a magyar nyelv.” Azután a következőket mondja:

Széles e hazában az iskolák ebben a szellemben vannak rendezve. Csak Szabadka képez e tekintetben kivételt. Csak Szabadkán történt az a lehetetlenséggel határos törvényesítés, hogy a városi lakosság legnagyobb részének anyanyelve még az elemi iskolából is kiszorult; hogy a bunyevác ábécét is száműzték iskoláinkból. Holott a bunyevácok nemcsak a közterheket viselik, mint bárki más a hazában, de a szabadkai iskolák fenntartásából éppen a bunyevácok veszik ki az orozslánrészt. De fájdalom, a bunyevácok üldöztetése hovatovább annál nagyobb mérvet ölt és nyilvánosan állami közegek által is gyakoroltatik. Ez év folyamán történt, hogy Ispanovich Mátyás igazgatótanító ur hasonlóan bunyevác származásu arájával egyházában és mindkét fél bunyevác rokonai jelenlétében bunyevácoul esküdtek egymásnak hűséget. Erről értesült Kurucz Gyula kir. segédtanfelügyelő, az igazgató-tanítót nyomban

még a *Vaudeville* színpadán is megfordult, ahol *Dupuis* játszotta a címszerepet.

Ijabb Dumas Sándort voltaképpen ki kellene tiltani — határozatlan időre — a nemzeti színpadról. Mert ha ilyen Dumas-féle darabot látnunk, ha ettünk a finom izlésnek, a logikának, a motíváló művészetnek ebből a csemegéjéből: elkényesedett gyomrunk mit esimáljon a mi eredeti drámairodalmunk termékeivel?

Es mégis: vizsgálatlójának eredeti szerzőink! A *Tékozóló apában* Dumas kincseket érő, briliáns szellemet halmozott össze, de vétett a dráma ekonómiaja ellen: gazdag elméséget túlságosan sovány eselekvésbe foglalta; három felvonás helyett öt felvonást írt; hosszadalmassá vált.

A mikor Dumas a *Tékozóló apát* írta, a moralizáló hajlam tulnaggett benne és még nem uralkodott úgy a formán, nem volt olyan virtuóz építő, mint később, a mikor bántulatos dialozgjaihoz felvonásról felvonásra érdekesebb, mindjobban emelkedő és végül nagy hatással elesattanó drámai mesét talált. Az *Alfonz ur* ebben a tekintetben klasszikus magaslaton áll. És hogy feszül a közönség kíváncsisága, hogy fokozódik a hatás egésze végig a *Denise*-ben, az *Idegen nő*-ben, a *Francillon*-ban!

A *Père prodigue*-ben a lélektani részletezés mesteri, a bemutatott alakok rajza életerős, az átmenetek motiválása kitünő, de a drámai hatás a második felvonás után esökken és nem száll, nem fokozódik többé. Erdeklődésünk csak a negyedik felvonás vége felé emelkedik újra, amikor megtudjuk, hogy a gróf párbajt fog vívni a fiáért; emelkedik, de nem éri el többé azt a magaslatot, ahonnan a második felvonás nagyon szép és szenzációs fordulata után alácsökkent. A gróf fokozatos megtérése és André komolykodása bonvivant apjával szemben hosszúra nyulik és igazgatóbb jelenetek, meglepőbb fordulatok híjján elbágyaszt, kifáraszt bennünket.

Rivonnière grófnak a sohasem vénülő életkedvet mutatja be Dumas. Ez a szívós, ötvenhatvan évig tartó fiatalság a szűzies, a szigoruan öröztő ifjúkor gyümölcse. A grófot falun nevelték, asszonyt csak huszonkétéves korában ismert, amikor megházassították. Korán özvegyen maradt egyetlen fiával, Andréval; belekeveredett a párisi élet forgatagába; szeretett, udvarolt, nagy lábon élt, pazarolta vagyonát, érzéseit; de a szűzies ifjúkorban összegyűjtött kapitalis nem fogyott el; a gróf hevült és még ötven éves korában is szívre, arca fiatal maradt.

Andréban a komoly, jellemes fiatal franciáit látjuk. Könnyelműen nevelik, apja oldalán vívőnek indul, de magából meríti azt a nagy morális erőt, hogy a rossz példával szembe szálljon, hogy rátérjen a helyes utra és ne csak önmagát mentse meg a munkás, becsületes társadalomnak, hanem az apját is kigyógyítsa üres gavallér-passzióiból, csapongó érzékiségéből. Apa és fia megismerik a szerepeket. A rosszul nevelt fiu először megneveli önmagát, azután nevelője lesz az apjának és férfias energiája célt ér. Andréban Dumas azt a mintafrenciát állította Páris elpluholt, léha jeunesse doréja elé, aki ideálja volt s aki nélkül Franciaország regenerálását lehetetlennek vélte.

Maga ijabb Dumas Sándor is ebből a komény fából volt faragva. S könnyen rájövünk, hogy ez a darab voltaképpen családi rajz. A *père prodigue*: Dumas père, a lángeszű, könnyelmű bohém, aki minden vagyonnak nyakára hág és nagy, bohó gyermek marad teljes életében. André: Dumas fils. Fokozott mértékben örökölte apja színjét, de nem a bohém-temperamentumát; nemcsak a roppant észével, de erkölcsi komolyságával, erős jellemével is imponált az öregnek, akit sokszor megleckézett, kordában tartott s aki válságos időkben örömmel bízta magát a fia vezető kezére. Az analógia abban is talál, hogy a két Dumas végtelenül szerette egymást, éppen úgy, mint gróf Rivonnière és André.

felfüggesztette igazgatói állásától s helyét mással töltötte be. Nagyméltóságú miniszter ur! Ime így magyarázzák itt a miniszter ur leiratát. — Fegyelmi vétségnek deklarálják azt, ha a bunyevác, az ország leghazafiasabb nemzetisége, anyanyelvét használja.

A kérvény mindenestre olyan, hogy foglalozni kell vele. De egyről nem szabad megfeledkezni. A bunyevácok hazafisága nem volt kétséges eddig soha és a katolikus szerbség túlnyomó többsége politikailag mai is teljesen kifogástalan; hiszen a bunyevác eredetű intelligencia teljesen magyar. Jó érzésűek voltak a nép alsó rétegei is, míg a néppárt meg nem jelent, hogy papjai segédelmével pánszláv áramlatokat éleszen a nagyon vallásos nép között. Esikerült is a jeles magyar pártnak a helyzetet annyira elmergesítenie, hogy a bunyevác nép között mesterségesen szított hazafiatlan tendenciákkal az állami hatóságoknak számot kell vetniük. A közoktatásügyi hatóságoknak kell leginkább részen lenniük, mert a nemzetiségi agitáció legveszedelmesebb fészke a templom mellett az iskola. Hogy e hatóságok nem löttek-e túl a célon, azt lesz hivatva kideríteni a szabaddai kérvényre bizonyosan megindítandó igazságos vizsgálat.

KÜLFÖLD.

A dalai láma és a cár. Az orosz diplomáciának fényes bizonyítványt állít ki ez a követség, amely a *dalai láma* jókívánásait viszi *II. Miklós* cárnak. Tibet ura, aki megközelíthetetlen országában az élő isten szerepét játsza, ezáltal első ízben érintkezik a földgömb valamely hatalmasságával. S hogy ez a hatalmasság éppen a cár, az mutatja, hogy Ázsiában csak egy hatalmat respektálnak: az orosz. Miklós cár diplomatai módját ejtették annak, hogy kerülő utakon elküldjék a cár üzenetét és ajándékait Tibet urának, aki viszonzásul követséget meneszt Pétervárra. Látni való, hogy a félelmetes orosz diplomáciának hosszú keze elnyulik odáig is, ahova eddig élő európai a lábát be nem tette: a *dalai láma* trónterméig.

A kínai háború.

Budapest, október 5.

A francia javaslat, amely most már az összes hatalmak külügyi hivatalaihoz elérkezett, jóval radikálisabb azoknál a kívánságoknál, amelyek Bülow újabb jegyzékében foglaltatnak, s mivel Oroszország hozzájárulása már is bizonyos, Németország pedig kétségtelen s így Amerika sem fog hiányzani, Angliának pedig semmi oka nincs arra, hogy ne kívánja a többi hatalmakkal együtt azt, amit különben is kívánt, kétségtelen, hogy a francia javaslat — amely a németnek csak kibővítése — lesz az alap, amelyen Kínával a hatalmak tárgyalni fognak, még pedig oly egyértelmű-

A darabban több enervált fiatal ember és léhűt, dologtalan parazita mozog, akik üres, léha és visszatartó életükkel tükröt tartanak a francia fiatalok elé, hogy borzadjon el magától. (Fájdalom, negyven év múltán sem következett el az a megtérés, amire Dumas számított. Pedig azóta Sedan is segítségére jött a szigorú erkölcsbíróknak.) Hogy a kép még tökéletesebb legyen: föl-lép *Albertine*, a takarékos cocotte, aki folyvást bról, mint a malomkő, eszi öreg, fiatalok élet-erejét. Lehetetlenül teszi Párisban a tisztességes családot és az egészséges gyermeket. Ettől a cocottától szabadítja meg André a gróft az utolsó felvonásban, ahol a gróf viszont párbaft viv *Prailles* ural André helyett, aki házassága előtt — rövid időre — szeretője volt a félelmes vivó asszonyának.

A darab legszebb jelenete a második felvonás fináléja. Az ötven éves gróf fiatalos hevében feleségül akarja venni Helént és küldi André, hogy kérje meg a tizennyolc éves, bájos leányt. André beszéli akar, de mind a ketten gyermekkori remiszenciákat elevenítenek föl és e közben szerelemre gyuladnak az egymáshoz való. Később a gróf az ajtó mögött kihallgatja Helént, amint képet rajzol nagynénjének arról a fiatal emberről, akihez igaz szerelemmel feleségül tudna menni. Ez a vallomás radikális változást okoz a gróf szívében. Meghatva előlép és Helént fia számára kéri meg, akit dithirambszerű lendülettel magasztal. Az apai szeretetnek ez a forró explóziója elragadó. *Náday* nagy hatást tett vele. Sokan könnyeztek. Ha ez a dráma három felvonásból áll, és ezzel a szcénával végződik: Dumas legtöbbetsebb darabjai szaporodtak volna egygyel. Mostani szétfolyó, túlterjedelmes alakjában állandó hatása kötes.

Annai bizonyos, hogy Dumas föllevenített darabjai közül a *Nők barátja* jobban megnyerte a közönség szimpátiáját és jóval tovább fog élni a

séggel, amely meghusítja a kínai ravaszkodásnak azt a reményét, hogy a civilizált hatalmak össze fognak veszni. A bűnhődést Kína nem kerülheti már ki, s ennek a bűnhődésnek egyik nevezetes mozzanata a barbár birodalom ártalmatlaná tétele, vagyis a tengertől Pekingig találtató összes erősségek lerombolása és a fegyverbevitel megtiltása. Mai tudósításaink a következők:

(A diplomáciai helyzet.)

London, október 5.

A reggeli lapok méltánnyal nyilatkoznak gróf Bülow újabb körjegyzékéről, mely arra vall, hogy úgy gróf Bülow, mint császári ura, meg tudták bírni a hatalmak érzékenységét, bár lényegben ragaszkodtak első javaslataikhoz. A hatalmaknak meg nem volt idejük arra, hogy formális választ adjanak, de azért remélni lehet, hogy az újabb körjegyzékhez is egyhangulag hozzájárulnak.

Bülow újabb körjegyzékéről azt írja a *Vossische Zeitung*, hogy a diplomáciai helyzetet kissé tisztázta, amennyiben azt a kérdést, vajjon a lázadás főbujtóit ki kell-e szolgálatni, kirekesztette a tárgyalásokból. A bűnösökről való ítélet meghozatalánál és végrehajtásánál arra kell törekedni, hogy ez oly bűnhődés legyen, mely Kína részéről elégtételt ad a megsértett európai nemzeteknek.

London, október 5.

A *Daily News* írja: Az emberiség nevében, a magunk eljárása és a civilizáció nevében reméljük, hogy a hatalmak el fogják fogadni a német császárnak utógondolat nélkül tett férfias ajánlatát. Ha a hatalmak nem járnak el habozás nélkül a német császár által kijelölt úton, a bűnös mandarinok megmenekülnek a büntetéstől és Kínában a helyzet rosszabb lesz, mint valaha volt.

Washington, október 5.

Thiebaud, a francia nagykövetség első titkára ma átnyújtotta Hay külügyminiszternek Franciaország irásban foglalt javaslatait, a kínai bonyolalmak rendezése tárgyában. Az előterjesztést, amelyet Oroszország is támogat, elküldték *Mac Kinley* elnöknek Kantonba. *Mac Kinley* hét-főn tér vissza Washingtonba.

Washington, október 5.

Annak a jegyzéknek, amelyet Hay külügyminiszter ma a német ügyvivőnek átadott, nagy jelentőséget tulajdonítanak, mert ez a jegyzék azt bizonyítja, hogy Németország és az Egyesült-Államok teljesen egyetértéssel további eljárásukra nézve. Ezt az eredményt a német ügyvivőnek és Hay külügyminiszternek több értekezése hozta létre. Németország kívánságait, amelyeknek vejeje az, hogy a pekingi diplomáciai kar örökösök a fölött, hogy a bűnösök büntetése csakugyan végrehajtható, részletesen közölte *Mac Kinley* elnökkel, aki fenntartás nélkül csatlakozott a német kívánságokhoz. Hay külügyminiszter ma még egy jegyzéket szerkesztett, amelyet táviratilag küldtek Ber-

Nemzeti Színház játérendjén, mint a *Fère prodigue*.

Az is igaz, hogy a szereposztás nem állott a darab magas színvonalán. Ha olyan generálisról van szó, mint ifjabb *Dumas* Sándor: a legjobb katonák kell csatarendbe állítani. A dialog és a jellemzés nagy mestere minden vonalon kipróbált örök, előkelő művészi kvalitásokat kíván.

A darab a legelegánsabb körökben játszik. Ez a tökéletes elegancia, mely külsőleg a legkisebb nyakkendőre és keztüggombra is rányomja ismertető jegyét, bensőleg pedig a modor és társalgás distingváltságában nyilvánul: hiányzott a mai előadásból.

Náday grófjában megvolt a könnyedség, a szeretetreméltóság, a kedély melege, de maskját nem választotta szerencsésen. Gyérhaju parókája bizonyos vedlettségre, rouéságra vallott; oldalszakállá — eltekintve attól, hogy megőregített — inkább egy osztrák beamterhez illett volna, mint a sikkes francia arisztokratahoz, aki ötven éves korában is fiatal, hódító, briliáns. *Náday*nak, a mi kedves, kiváló művésznünknek, *Sagan* hereget ajánlanám mintának, akinek a vitett képét most az Urániában mutogatják: kissé fehér, de dus, erős, tömött gondorított haj, üde orcák, villogó szem a fekete pillák alatt, monokli, párisianus divatos gallér, nyakkendő és ruha. *Dumas* grófjának ez az arisztokratikus ideál felel meg; így lesz az alak tetszős, szimpatikus, előkelő és fiatal a maga másodikvirágzásában.

Ivánfi mint André, a gróf fia, tulságosan komoly, majdnem komor volt. Ez az ellentét nemcsak fölösleges, de hibás. André érellyesebb, okosabb mint az apja, de a vér közönségét nem tagadhatja meg. Modorában épp olyan arisztokrata és kedves gavallér, mint az öreg gróf. *Ivánfi* pózolt a komolyságával. Lassan, sötéten beszélt és majd úgy állott föl, mint egy protestáns prédikátor, majd úgy, mint ünnepléses hadbíró, aki egy tucat bűnös katona halálos ítéletét

linbe. Remélik, hogy ez a jegyzék Berlinben kedvező hatást fog tenni és új kapcsolatot teremt a két kormány között.

Pétervár, október 5.

Az orosz kormány hozzájárult a gróf Bülow október elsei köriratában formulázott javaslatához és az orosz követet ellátta a megfelelő utasításokkal.

(A francia jegyzék.)

Páris, október 5.

A Havas-ügynétség kommunikéje azt mondja: *Delcassé* külügyminiszter megbízta a francia képviselőket, hogy azoknál a hatalmaknál, melyeknek csapatai Kelet-Ázsiában a francia csapatokkal együtt működnek, tájékozzódjanak a Kínával való tárgyalások valamely közös programjának elfogadására tárgyában. A francia képviselők megfelelően ennek a megbízásnak és a különböző külügyi hivataloknál a következő jegyzék másolatát adták át:

Midőn a hatalmak csapataikat Kínába küldték, mindenekelőtt az volt a céljuk, hogy követségeiket megmentsék. Hála egyetértésüknek és csapataik vezetésének ezt a célt elérték. Jelenleg arról van szó, hogy a kínai kormánytól, mely Csing hereget és Li-Hung-Osangot meghatalmazta, hogy nevében tárgyaljanak, megfelelő elégtételt szerezzenek a múltérv és komoly garanciákat a jövőre nézve. Athatva attól a szellemtől, mely különböző kormányoknak előbbi nyilatkozataiban nyilvánult, a köztársaság kormány saját véleményét a következő pontokban véli összefoglalandónak, amelyeket ama tárgyalások alapjaként javasol, amelyekkel azonnal a meghatalmazások újabb verifikációja után megindítandók volnának:

1. Megbüntetése a főbűnösöknek, akik a hatalmak pekingi képviselői által megjelöltendők. 2. A Kínába való fegyverbeviteli tilalom fenntartása. 3. Megfelelő kártalanítása az államoknak, kereskedelmi egyesületeknek és magánzemélyeknek. 4. Allandó őrség alakítása a pekingi követségek számára. 5. A tuki erődök lerombolása. 6. A Tiencin és Peking közti vonalon két vagy három pontnak katonai megszállása, hogy ez a vonal mindig nyitva legyen a követek részére, akik oda akarnak menni, valamint a csapatok részére, amelyeknek a célja a főváros.

A köztársaság kormánya nem tartja lehetetlennek, hogy ezeket az annyira jogos feltételeket, ha a hatalmak képviselői megszabják és a nemzetközi csapatok jelenlétével támogatják, rövid időn belül elfogadhatnák a kínai kormánnyal.

Berlin, október 5.

A sokat emlegetett francia jegyzék tegnap este megérkezett. Előzetesen a francia és a német kormány közt nem volt a jegyzék tárgyában táncszó. *Delcassé* jegyzéke teljes összhangban van a német javaslattal. Mértékadó körökben azt

készül kimondani. *Ivánfi*, aki mindenütt jellemző és erős, ahol sötét, bosszúálló, zajos indulatokat interpretál, ebben a szerepben — masszívításánál fogva — nincs az igazi helyén.

Mészáros Gizella Helénjéből nem hiányzott a leányos melegség, de még nem tudja megadni szerepének a súlyt, nem simul harmonikusan a *Dumas* stíljéhez, nem ragadja magához a néző teljes érdeklődését. Ez a szerep nem való kezdőnek, aki nem uralkodik intakt lélekjelenléttel a színpadon. Ilyenkor érezzük az olyan hódító tehetségeket, bájos alakok hiányát, mint amilyen *Csillag* Terez volt színpadra lépésének első pillanatában.

Rákosi Szi, aki a komikus zsánerben eredeti, gazdag és kiváló, *Godefroy*nt adta, akit a gróf — némi vonakodás után — végül feleségül vesz a fia kívánságára. Ez az alak komoly, kedves, diskrét. A közönség először komikumot keresett *Rákosi* Szi alakításában, de lecsendesedett és élvezettel hallgatott, amikor a művésznő nagyon finoman és sok nuánszálal mondta el nehéz mondókáját a világ pletykásgairól.

Egészen kitűnő volt *Császár* a blazirt *De Ligneray* szerepében és *Horváth* Zoltán a korán megrokkant Naton sirmal alakjában. *Paulayné*, mint *Chavry* asszony, a grande dame szépségével és kedves modorával lépett föl.

Hettyey Aranka *Albertine*jével a közönség annyira meg volt elégedve, hogy az első felvonásban nyílt jelenetben megtámasolta. A kisasszony remekül öltözött és a számitó cocotte könnyű cinizmusát élénken, fesztelenül, pikánsan színezte. Kisebb szerepekben *Latabár*, *Hetényi* és *Gyenes* igyekeztek helyt állani.

Az új fordítás *Fáy* J. Béla kollegánktól való: magyaros, eleven, minden pontot elmésen kiemelő. A kiállítás elegáns.

A mai előadásnak tizenegy órákor volt vége. Óhajandó, hogy egyetmást kihagyjanak és a tempót gyorsabbá tegyék.

tartják, hogy a francia jegyzék következtében létre fog jönni a megegyezés az összes hatalmak közt.

Delcassé jegyzéke teljesen hozzájárul *Bülow*-nak a bűnösök kinyomozására és megbüntetésére vonatkozó feltételeihez. A katonai rendszabályok és az adó kivétele tekintetében pedig olyan szempontokat állít fel, amelyeknek alapján a tárgyalásokat most már semmi sem fogja hátráltatni. Ha a kínai kormányban megvan a becsületes szándék a konfliktus elintézésére, a minthogy *Kvang-Szu* császárnak *Vilmos* császárhoz intézett leveléből erre lehet következtetni, akkor a francia jegyzék és gróf *Bülow* második jegyzéke elegendő eszközt és módot jelöl meg a rend helyreállítására s ily módon Németország is megkaphatja a teljes elégtételt, amelyhez joga van.

A *Vossische Zeitung* jelenti: Majdnem bizonyos, hogy Angolország és az Egyesült Államok hozzá fognak járulni *Bülow* második jegyzékéhez. Az amerikai kormány a bűnösök kikutatására és megbüntetésére vonatkozó eddigi álláspontját lényegesen megváltoztatta. A francia jegyzék a kettős szövetség politikáját fejezi ki, de teljesen megfelel a német kormány felfogásának.

(A kínai császár köszönete.)

London, október 5.

A *Times*-nek táviratozzák Sanghaiból október 3-áról: *Seng* vasutigazgató jelenti, hogy az oroszok elhagyták Pekinget. *Kvang-Szu* császár táviratilag utasította a pétérvári kínai követet, hogy a cárnak fejezze ki köszönetét.

(Sanhai-Kvan megszállása.)

London, október 5.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Tiencinből a hó 2-ikéről: A *Piony* angol hadihajónak egy csapata tegnap ellentállás nélkül megszállta a sanhai-kvani erődöket. Egy tiszt és tizenkét katonát maradt. A hajóraj ma elindult Takuból.

A *Standard*nak jelentik e hó 1-jéről, hogy *Gaselee* tábornok formálisan kijelentette, hogy az oroszok nem szállták meg *Sanhai-kvan* az angolok megérkezése előtt. Az oroszokat feltartóztatta egy robbanás, mely a loanesaui hid közelében a vasúton történt. Másfelől az oroszok kijelentették, hogy jogot követelnek arra, hogy *Sanhai-kvanban* erős helyőrséget tarthassanak.

(Ujabb harcok.)

London, október 5.

A *Times*nek jelentik Sanghaiból 3-iki kelettel: Tiencini táviratok azt jelentik, hogy 2000 boxer megtámadott egy csapat német tengerész-katonát. A boxerek közül 400 elesett. A németek vesztésege jelentéktelen.

Ugyanennek a lapnak jelentik Hongkongból 3-iki kelettel: Ezer kínai katonament Kantonból, hogy elfojtsa a veicsau (szamoni kerület) lázadást. Kaulungban, ahol nagy az izgatottság, főintézkedéseket tettek. A *Morningpost*nak jelentik Takuból e hó 1-éről: Santung tartományból érkezett jelentések szerint ott megint üldözik a keresztényeket.

(Walderec.)

Berlin, október 5.

Sanghaiból táviratozzák a *Lokalanzeiger*-nek: Gróf *Walderec* rendszeresen hajtja végre a tinencin-pekíngi utvonalon a boxerektől és a többi forradalmi elemektől való megtisztítást.

Li-Hung-Csang nagyon lehangelten utazott Pekingbe. Utjában orosz csapat kíséri, Gróf *Walderec* nem is fogadta *Li-Hung-Csang*-ot.

(Vegyes hírek)

London, október 5.

A *Morning Post*-nak jelentik Sanghaiból e hónap 2-áról: *Su*, a sanghaii vegyes törvényszék új elnöke kényszeríteni akarta a franciákat, hogy a francia kormány által nemrég megvásárolt területen kezdett kazsárnya építést hagyják abba. *Su* nagyon gyűlöli az idegeneket. A francia kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy állandó helyőrséget tart Sanghaiban.

London, október 5.

A Reuter-ügynökség jelenti Tiencinből tegnapelőtti kelettel: *Li-Hung-Csang* holnap egy orosz tengerhajóval, védőőrséggel és saját testőrségével Pekingbe utazik.

New York, október 5.

Pekingből jelentik szeptember 30-ikáról: Az amerikai csapatok elvonulása szerdán kezdődik. A ten-

gerészkatónák Tiencinbe mennek. A 14. ezred nemsokára utánuk megy.

Washington, október 5.

Vutingfang kínai követet tegnap értesítették, hogy *Mac Kinley* elnök fölöttébb sajnálná, ha az általában főcinkosnak ismert *Tuan* herceg, továbbá *Kangji* és *Csaucsuciau* példás büntetést nem kapna.

London, október 5.

A *Standard*nak táviratozzák e hónap 2-iki kelettel: *Huszient*, Sanszi kormányzóját, elmozdították állásától, de egy császári dekrétum más állást ígért neki. Utódjává *Taunhsient*, a pekíngi reform-egyesület elnökét nevezték ki, aki már 1895-ben kormányozta Sanszit.

Berlin, október 5.

Tegnap nyitották meg a német birodalom költségén készült csifucintai kábelt. Ezzel *Kiaucsant* is bevettek a nemzetközi kábelhálózatba. A díjakat nem változtatták meg.

London, október 5.

Egy angol csapatszallító-gőzösön, amelyet az orosz hadügyminisztérium kibérelt, ma a varsói *Georgievski-féle* és a *Breszlikovszki-féle* tábóri tüérezredből alakított vartüzérségi zászlóalj Kínába ment.

Sanghai, október 5.

Az arzenál taotája az alkirálylyal folytatott értekezlet után közölte az alája rendelt hivatalnokokkal, hogy az udvari párt kiváló tagjainak legutóbb történt lefokozása a külföld nyomása által kiereszakolatott.

A közönséghez.

Ötödfél esztendő van immár a *Budapesti Napló* mögött. Folytonos hadakozásban telt el ez az idő; de nem kell a háborus évek kettős időszámításához folyamodnunk, hogy a — *Budapesti Napló*nak immár *multjára* hivatkozhassunk. Mert az a mult, melyre mi visszatekinthetünk, nevezetes korszakot jelent Magyarország legujabb alkotmányos történetében. És ennek a korszaknak a kiformálódásában a *Budapesti Napló* kétségtelenül tényező volt. Kimondhatjuk ezt a szerénységnek minden sérelme nélkül, mert hiszen az a politikai átalakulás, amelynek gyümölcsei most már javában érnek, nem történt, nem is történhetett a sajtó közremunkálása nélkül. És ebből a harcból a mi lapunk akkora részt vett ki magának, a mekkorát csak a maga kötelességét a legszigorubb mértékkel kimérő és aggodalmas lelkiismerettel teljesítő bajvívó vehet ki. Ott voltunk mindig az első csatasorban. Egy lépéssel sem engedett hátrább állnunk éber kötelesség érzetünk.

Nem dicsékvésből szólnunk ezekről most, hogy a közélet átalakulásában jelentkeznek a nagy harc üdvös eredményei. És a harc munkája után a munka békés korszaka következett el. Hogy a hareban helyünkön voltunk, ezzel biztosítékát akarjuk csupán adni annak, hogy helyünkön leszünk a békés munka védelmében is. Az új korszak új feladatokat ró a nyilvánosság faktoraira, ezek között a sajtóra is. Eddigi kötelességteljesítésével megmutatta a *Budapesti Napló*, hogy rátermett az új feladatokra is.

Résen fogunk állani továbbra is a valódi szabadelvűség, a jog- és törvényisztező szabadelvűség védelmében. A szabadelvűség mellett az igazság, az emberi jogok védelme a jelszavunk. A magyar nemzeti államnak demokratikus alapon való teljes kiépítése a mi politikai ideálunk. Ennek az ideálnak a megvalósítására törekszünk a publicisztika fegyverével. Ezt a küzdelmünket a magyar olvasó közönségnek azelőtt példátlanul lelkes támogatása tette lehetővé és könnyíti meg mindmáig.

Ezt a támogatást napról-napra igyekszünk mi meghálálni. Háladatosságunknak egy-egy bizonyítéka akar lenni a *Budapesti Napló*nak minden száma. Minden nap odaadjuk ennek az újságnak minden erőnköt, minden tudásunkat, lelkünk egész hevületét. Minden erőnkkel, minden tudásunkkal, lel-

künk egész hevületével igyekszünk megérdemelni közönségünknek szeretetteljes támogatását. Ezt a támogatást a kötelességteljesítés nyugodt öntudatával kérjük továbbra is az új évnegyed küszöbén.

Előfizetési feltételek:

Égész évre . . . 28.— K. Negyed évre . . . 7.— K.
Fél évre . . . 14.— K. Egy hónapra . . . 2.40 K.

Kérjük azokat a tisztelt olvasókat, akiknek az előfizetése szeptember 30-án lejárt, kegyeskedjenek az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Mutatványszámokat kívánatra nyolc napig ingyen küldünk.

A *Budapesti Napló* szerkesztősége, külön is jelét óhajtván adni olvasó közönsége iránt való hálás elismerésének, újvőre kedves ajándékkal kíván szolgálni előfizetőinek. Ez az ajándék diszes kiállítású és gazdag tartalmu naptár lesz, amelyre már eleve felhívjuk a közönség figyelmét.

HIREK.

A haldokló.

— *Mattasich-Keglevich Géza.* —

Tekinthetne még csak egyszer
Kék szemének sugarába,
Szenvedélyes szerelemmel
Ölelhetné utóljára,
Gyönyörtelli, forró csókban
A drága nő karja között,
Oh, a végső pillanatban
Megbocsátna az üldözött . . .

. . . Szerelmének glóriája
Kisugárzik börtönéből
S réaragogy homlokára,
A szivére — örök fényül,
Nem temeti el a sír sem,
Sem a börtön éjsötétje,
A hatalom zsarnoksága, —
Nincs erő, mely szertettejpe!

Herczeg János.

Budapest, október 5.

— *Erzsébet főhercegnő a Semmeringben.* *Mürz-suschlag*ból táviratozzák, hogy *Erzsébet* főhercegnő kíséretével tizennégy napi tartózkodásra a Semmeringre érkezett és itt a *Waldhof*-villában vett lakást. Holnap odaérkezik a főhercegnő anyja, *Lónyay* Elemérné grófné, aki több napot fog leányával együtt tölteni.

— *A sah Budapestben.* *Muzaffer ed Din* perzsa sah Konstantinápolyból, ahonnan már elindult, vasárnap este hét órakor visszaérkezik Budapestre. Perzsia hatalmas uralkodója nagyon megkedvelte fővárosunkat és éppen ezért határozta el magát arra, hogy konstantinápolyi utazásának fíradalmait körünkben fogja kipihenni. A sah külömben gyöngéledik és kerülni kíván minden ünnepeket. Erre való tekintettel jön inkognitóban Budapestre, ahol azért rendelkezésre lesz a katonai diszörség, valamint a rendőrség, mely minden lehetőséget megtesz a sah kényelmének biztosítására. A szükséges előkészületek fogantatására *Neurutz* kán, a bécsi perzsa követség tagja, tegnap Budapestre érkezett és ma már uralkodója elé utazott Belgrádba. A sah és kísérete ismét a Hungária-fogadóban fog lakni és ugyanazt a lakosztályt foglalja el, amelyet első ittléte alkalmával elfoglalt. A sah lakosztálya mellett a kíséret tagjainak ötvenhat szobát foglaltak le. A sah ezuttal öt napig, október 12-ig marad Budapestben.

— *Berlin még mindig haragszik.* És pedig nem kisebb személyiségre haragszik a német főváros, mint a császár feleségére. Hogy tudomást vegyen az is a haragról, akit első sorban illet, úgy titokban elhatározta a magisztrátus, hogy az idén nem gratulál a császárné születése napjára. A harag oka az, hogy tavaly a magisztrátus gratulációja olyan válasz érkezett, amit nem tettek az ablakukba a tanácsbéli urak. Gróf *Mirbach*, a császárné főudvarmestere írta a köszönetet a feleséges asszony nevében s alaposan lekritizálta benne a városi képviselők zömének vallásosságát.

— *Milán király Erdélyben.* Mint *Kolozsvár*-ról táviratozzák, *Milán* király ma reggel odaérkezett és egy órai várakozás után *Borgoprundra* utazott, hol gróf *Zichy Jenő* társaságában vadászni fog.

— Október 6. Ma van. Ötvenegy esztendővel ezelőtt, abban a kékes hajnali derengésben, amikor ébredni kezd az élet, tizenhárom magyar tábornok közül kilenbe hurokba fojtották bele az életet, a másik négyet pedig golyóval kegyelmezte ki a világból az engedhetetlenség. Lengyelke mesélik, hogy majd egyszer, ha újra Lengyelország lesz a neve annak a három darabba szabdalni földnek, amely ma esupa tartomány, Varsó piacán akasztófát állítanak majd s odajárnak imádkozni. Az ilyen szent badarságot senki meg nem érti talán, csak mi. A rémületes hiánamunka, amiben egy reggel tizenhárom generálisunk így elvégzettetett, felmagasztosítja emlékezetünkben az akasztófát. Különösen ma, ahogy hajnalban végigsuhan az arcunkon a hűvös hajnali szél s keserű melankóliába visz a harang... Mintha csak elszállott jelkeknek szólna... Mert elmulhatik sok idő, begyepesedhetik közöttünk minden szakadék, építetünk millió hidat, amelyen át-meg átjárunk egymáshoz, békülhetünk, szerethetjük egymást, de ezt a napot elfelejteni nem tudjuk. Ahhoz több kellene, mint amennyire ember képes. A mérge elmúlt már az emlékezésnek. Ahogy porrá váltak a vértanúk, úgy lett a történelem az eset. Nincs köze hozzá a nap politikájának, föl nem használja a kis célokra senki, fölve nyulunk hozzá, mert olyan nagy és szent ez a történet, hogy homály esnék rajta, hogy ha bántanók. Csak végtelenül szomorúak vagyunk és emlékezünk. Háromszázhatvanégy nap legyen a feledésé, ezt az eget azonban nem adhatjuk oda. Október hatodika a mi fekete gyémántunk.

— Báró Schossberger Zsigmond halála. A magyar pénzügyek egy általánosan ismert alakja, báró Schossberger Zsigmond ma hirtelen elhunyt. Éjtél előtt tíz perccel szívzselhűdés ottolta ki tevékeny életét. A megboldogult nagy szerepet játszott a közgazdaság terén és minden vállalkozását olyan szerencse kísérte, hogy az ország leggazdagabb emberei közt emlegették a nevét. Birtokai révén Pestvármegye első vilálistái közt foglalt helyet, de a megyei életben nem szerepelt soha. Néhány év előtt a közgazdasági téren szerzett érdemeiért a király a bárói méltóságra emelte, de Schossberger a fényes rang mellett is tovább dolgozott azon a téren, ahol nagy vagyont szerzett. A Schossberger Zsigmond és fia céget messze földön nagy tisztelet környezte s ezt nem tudták megrendíteni azok a több millióra rugó veszteségek sem, amelyekbe nemrég Schossberger fiának tőzsei spekulációi sodorták. De megrendítették a 74 éves öreg ur amúgy is megtámadott egészségét s talán ez a csapás is sietteté ma bekövetkezett hirtelen halálát.

— A kitiltott egyetemi hallgatók. Minden jó érzésű emberben megütöztetést keltett az új tanévvel lelépett egyetemi tanácsnak az a lelketlen határozata, hogy három joghallgatót: Weiler Ernőt, Décsy Istvánt és Silberstein-Otvis Leót két félévre kiutasított az egyetemről. Az oly kegyetlenül sújtott ifjaknak az volt a bűnök, hogy ők szervezték az egyetemi radikális pártot és hogy fiatalos lelkesedésüknek nem tudta szárnyát szegni Ponori-Theurewicz Emilnek akadémikusodása sem. Meltán várhatuk tehát, hogy a közoktatásügyi miniszter meg fogja semmisíteni ezt a kegyetlen határozatot. Reményünkben nem eszelődünk, mert, mint ma hivatalosan jelentik, Wlassics Gyula kultuszminiszter az egyetemi tanácsnak ezt a határozatát alaki hibák miatt feloldotta és új vizslatot rendelt ebben az ügyben. Rapais Ráymond ma hirdette ki a három érdekelt ifju előtt a miniszter döntését. Együttal tudomására adta az ifjaknak, hogy ily körülmények között mi sem áll utjában annak, hogy utólag beiratkozzanak. A három száműzött boldogan sietett beiratkozni s visszatérésük nagy örömet kellett elvtársaik körében.

— Hidassy püspök betegsége. Szombathelyről jelentik, hogy Hidassy Kornél püspök az éjszakát nyugodtabban töltötte. Kétszer inni kért. A püspök a mai nap folyamán jobban érezte magát; délben levést is evett. Nővérével, Hidassy Tinivel, aki pillanatra sem távozik el a beteg fölére ágya mellől, többször beszélgetett. Mindazonáltal az aggkori elgyengülés tünetei állandóan fennforognak. A püspök még csak 73 éves, de hosszas betegeskedése és különösen az ez év tavaszán kiállott erős influenza elgyöngítette a különben erőteljes főpapot. A délutáni órákban a beteg állapota ismét rosszabbra fordult, érverése fogy, a szivhangok gyengülnek. Kezelőorvosa szerint a beteg fölgógyulhat ugyan még, de a halál órák múltán is beállhat.

— Az önkéntes tüzoltók ünnepe. A budapesti önkéntes tüzoltótestület főparancsnoka, dr. Szily József most töltötte be tüzoltói szolgálatának huszadik évét. A parancsnokság tagjai az évforduló alkalmából testületileg tisztelgették a főparancsnoknál, akit Bulyoszy Aladár miniszteri titkár, parancsnoksági tiszt szép beszédben üdvözölt. Majd lakomát rendeztek a jubiláns tiszteleire, akinek a legénység halálja jelölül remekművü ezüst jelző pipót nyújtott át.

— Az olasz királyné — poéta. Az ifju Helena királyné versírásával foglalkozik. A szépséges montenegrói királyné verset írt a Nedelya című folyóirat legutóbbi számába. A vers címe Látomás és alája Tarfalla Aszurra, vagyis Kék pillangó név van írva. A kis költemény magyar fordításban így hangzik:

Szölt lányához az anyja:
„Akarod-e valaha
Látni, milyen a világ?
Szemed' mindig nyisd ki hát!”
A leány szót fogadott,
Szeme egyre nyitva volt: —
Látott óriás hegyeket,
Zöldelő szép völgyeket; —
Aranyrőp napvilágot,
Holdat, fényes csillagot,
Tengernek sötét dagályát,
Kis csermely ezüst vizárját
Báronyos-havas virágot,
Zengő madárt, bús galambot,
Arany kalász renög árját,
A mint az a sarlóra várt.
Látott ezer sok szép dolgot,
A míg a szeme nyitott volt;
De a legszebbet úgy látta,
Hogy a két szemét lezárta...
Akkor látta kedvesét,
Deli arcát, természet —
Látta képét kedvesének,
Drága szép szerelmesének,
Ki imádtá — kit imádot —
Ilyen szépet sohse látott!

— Sidi-Qual kalandjai. A ciglancourti rendőrkapitányhoz esti tizenegy órakor lélekszakadva állít be egy ur:

— Carpin rendőrkapitány ur?

— Igen, szolgálatjára.

— Kapitány ur. Bizonyosan tudom, hogy a feleségem megesal. E pillanatban a Rochechouart-utca egyik szállójában van találkaja. Kérem a szives támogatását.

— Kérem, — felel Carpin szolgálatkészen elindult a Rochechouart-utca irányában.

A szállójában mélyeséges esőnd van. A kapu alatt csak a gázlámpa zümmögése hallatszik. A portás álmosan dörzsöli a szemét s már tudja, hogy miről van szó. Fölkíséri az urakat.

Carpin kopogtat az ajtón.

— A törvény nevében!

A kis szobában csakugyan meglelik a panaszos ur feleségét. Az asszony a szoba közepén áll s eltakarja az arcát. Egy fekete alak föl s alá szaladgál a szobában, a haját tépi és rekedten kiabál:

— Oh szegény, szegény! Boesásanak meg, uraim. Megölöm magam, megölöm!

— Mi a neve — kérdi a négert Carpin ur.

— Sidi Qual, kongó-néger. Isten ugye, hogy nem tesztem többé csak most az egyszer boesásnak el.

A rendőrtiszt int s Sidi Qual könnyezve, bűnbánó arccal távozik.

Hajnali három óra. A rendőrségen mindenki alszik. Carpin kapitány erősen hortyog, mikor megint egy ur áll meg az ágya mellett.

— Kapitány ur, — kezdi — kapitány ur!

A kapitány fölriad.

— Szolgálatjára.

— Kapitány ur. Bizonyosan tudom, hogy a feleségem megesal. E pillanatban a rue Rochechouart egyik szállójában van találkaja. Kérem a szives támogatását.

— Kérem, — felel Carpin s elindul a jelzett utca irányában.

A szállóban még most is esőnd van. Csak a kapu alatt zümmög a gázlámpa. A portás most is fölkíséri az urakat.

A kapitány zörget az ajtón:

— A törvény nevében!

Az ajtó kinyílik. Odabent egy asszony áll a szoba közepén. Eltakarja az arcát. Egy néger szaladgál föl s alá, a haját tépi s egyre azt kiabálja, hogy:

— Megölöm magam, megölöm!

A kapitány dörzsöli a szemét. Azt hiszi, hogy álmodik. Ugyanaz a Sidi-Qual, akit tizenegy órakor is itt talált.

Csakugyan Sidi-Qual volt, a kongó-néger, aki ime másodszer szerepel ebben a történetben.

Hogy az asszony is kétszer szerepelt-e? Avagy két asszony szerepelt?

Carpin ur nem tudja, mert az asszony el-takarta az arcát.

— Siremlék Vasvári gyilkosának. A magyar nemzet kegyelele ellen való merényletre készül néhány vakbuzgó oláh. Titokban pénzt gyűjtenek, hogy Topánfalván a minap megbalt Zeffea Péter részére siremléket állítsanak. Zeffea Péter annak az oláhnak a neve, aki a márciusi ifjuság lánglelkü héroszát, Vas-tvári Pált 1849. májusában a kolozsvár-nagyvárad-i országúton legyilkolta.

— Egy óskori könyvtár fölfeledése. Rendkívül érdekes fölfeledésnek érkezik a híre Amerikából. Ugyanis Hyllprecht, a pennsylvániai egyetem tanára, az asszír városok és a babilonai romok közt kutavta, ráakadt a nippuri templom nagy könyvtárára, amelyet Krisztus előtt 238-ban pusztítottak el. Az érdekes lelet tizenhat ezer köbe vésett és téglába égetett fontos okmányt, azonkívül számos teológiát, matematikát és filológiai művet, és több mint ötezer levelet tartalmaz, melyek egytől-egyig történelmi jelentőségűek.

— Darányi a Balaton mellékén. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter csütörtökön délután 1/2 óra-
kor Szabó Imre, Vermes Béla, Purgly Sándor, Hajdu József, Ábrányi Kornél és Bezeredy István országos képviselők és Jókuthy Albert kuriai bíró társaságában Siófokra utazott, hogy a balatoni halászati részvénytársaság telepét megtekintse. Székesfehérvárott báró Fiáth Pál főispán, Huszár Ágost alispán és Havranek József városi polgármester üdvözölték a minisztert. Veszprém vármegye területén először Lepsényben fogadták nagy ünnepséggel. A falusi küldöttség élén Lindtner Sándor tiszttartó üdvözölte a minisztert; Siófokon pedig Fenyvessy Ferenc főispán és Kolozsváry alispán fogadta s a vármegyei gazdasági egyesület nevében Reó Jenő földbirtokos üdvözölte. A fogadásnál ott voltak Veszprém-, Zala-, Somogy vármegyék küldöttségei élén Fenyvessy-n kívül Jankovich és Tallian főispánok. A miniszter azután megszemlélte a Balaton halászati részvénytársaság telepeit, ahol Szabó Imre és Purgly Sándor országgyűlési képviselők kalauzolták. A miniszter a legnagyobb meglepedésének adott többször kifejezést. A szemle után Purgly Pál a társaság vezérigazgatója estebédre hívta meg az illusztris társaságot, amelyen Purgly Sándor országos képviselő közönte fel a minisztert, mire Darányi a veszprémegei mezőgazdaság felvirágzására üritett poharat. Este 7 óra után hagyta el a miniszter Siófokot, onnan Boglárára, másnap Révfűlőre és Balatonjűre utazott, utközben mindenütt behatáron megszemlélvén a fel-
újított szállókat. Balatonjűren, ahol Halbig Ciprián tihanyi apát és a bencés-rend küldöttsége fogadta, nagyfontosságú anketén előköt a balatoni szállók rekonstrukciója tárgyában.

— Krügeren asszony beteg. A háboru rettenetes izgalmai és a reménytelenség, amibe minden emberfeletti küzdés belefulladt, kibajszolták a hazájából Krügeret és betegé tették a nagyasszonyt, Krügeren asszonyt. Mig a férje hollandus hajón menekül, Pretoriában ágyához szegzi a nehéz kór a feleségét. A Daily Telegraph jelenti ezt Pretoriából. Ime tehát újabb diadal...

— A szultán doktora. A hamburgi rendőrség körözött egy urat, aki ötven esztendő, karesu, közepmagas, a haja és körszakála őszbevegült s oroszul, németül és franciául beszél. Az előkelő ur Nicolaeff A.-nak szokott bemutatkozni és elmondja, hogy a szultán udvari orvosa volt és palotabeli intrikák miatt volt kénytelen Konstantinápolyból menekülni. Nagyon jól ért az ismerkedéshez és Hamburgban néhány nap alatt több előkelő társaságba sikerült beforakodnia. Egyebek közt egy kereskedővel is összekerült, akitől az első beszélgetés után néhány száz márkát esalt ki. Megjegyezte, hogy barátja és jóakarója Strauss konstantinápolyi amerikai követ, akinek már táviratozott, 150 török fontot utalványoz nekí néhány nap múlva. Az áldoktor előbb már Párisban járt és hamis ajánlólevelekkel a legfelső körökbe beforakodott, sőt egy alkalmas pillanatban Vanderbilttől 10.000 frankot kért kölcsön. A károsultak följelentésére a hamburgi rendőrség elrendelte az időközben megszőkött áldoktor köröztesését.

— A Vatikán kised törvényszéke. Megírtuk, hogy a Vatikánban elkövetett 380.000 líras lopás ügyében megindult a nyomozás s az olasz rendőrség mindent elkövet, hogy a tetteseket elcsípje. A Vatikán azonban már a saját külön törvényszéke révén is „megindította az eljárást.” Tudni kell ugyanis, hogy a pápaság, bár világi hatalma harminc évvel ezelőtt megszűnt, szerény formák közt még mindig játszza az államosít és ma is föntart egy olyas intézményt, ami valamiképpen hasonlít a törvényszékhez. Ez a „törvényszék” mai összezsugorodott formájában ugyanaz, amelyet 1832-ben Bernetti bitoros tervezete szerint rendezesítettek. A büntető törvényszéken négy bíró ül, azonfelül áll egy ügyészből és egy védőből. Ez az eredeti sokféjű törvényszék most egy személyben egyesül, ezidő szerint Zingarini ügyvédben. Természetes, hogy ebben a formában képtelen az akcióra. De fönttartják mégis, nehogy azt lehessen mondani, hogy a Vatikán önként lemondott a rendezett, önálló állam jellegeről. Elzott is „összeült” a törvényszék, azaz Zingarini doktor, de úgy látszik nem sokra ment, mert — mint tegnap jelentettük, — a Vatikán fejlejtette az esetet az olasz rendőrségnek, amelynek talán több szerencséje lesz, mint a Zingarini doktorban komprimált törvényszéknek.

— **Dreyfus — fölkelő-vezér.** Az itt következő kővér kacsá röppent át a napokban az északamerikai sajtón:

Aguinaldo, a Filippi-szigetek fölkelőinek vezére fölkérte *Dreyfust*, hogy vállalja el a fölkelő sereg újjászervezését és *Dreyfus* erre nézve megfontolási időt kért.

Most erre vonatkozólag New-Yorkból a következőket jelentik: Az itteni *World*nak azt táviratozták a Filippi-szigetektől, hogy *Aguinaldo*, a fölkelő európai képviselője azt az értesítést küldte a juntának, hogy *Dreyfust* megnyerte a fölkelő sereg újjászervezésére.

Mi pedig a következő hiteles táviratot kaptuk a leendő fölkelő-vezérről: „*Dreyfus* annyira szenved arthritist, hogy kénytelen valamely külföldi fürdőhelyre, talán Genf közelében hosszas kurát használni.”

Egy súlyosan beteg fürdővendég, akit felkérnek arra, hogy fölkelő-vezér legyen... Kedvesebb mókát nem várhatunk még az amerikai lapoktól sem.

— **Az új zálogház.** A központi kir. zálogház pályaterveinek megbírálására kiküldött bizottság befejezte munkáját. A bíráló eredményét a mai záróülésen terjesztették elő. Az elnököl kereskedelmi miniszter a bíráló bizottság ítéletét jóváhagyólag tudomásul vette s a pályadíjakat a következő, viszonylag legjobb pályamunkáknak adta ki: Az első díjat a vörös körbe rajzolt zöld lóherével megjelölt 16. számú pályamunkának, a második díjat a *Sepistég* jellegével ellátott 15. számú pályamunkának, a harmadik díjat a *Patria* jellegű 8. számú munkának. Ezenkívül megvették: a 14. számú „*Vas*” jellegű, a 6. számú és vörös körbe rajzolt kék ponttal megjelölt, a 12. számú „*Kibővíthető*” jellegű és a 22. számú „*Célszerű*” jellegével ellátott pályamunkák. Az említett pályamunkákhoz csatolt jellegű levőkék felbontása után kitudt, hogy a 16. számú pályamunka szerzője: *Rosenfeld* Samu és *Kollár* József építészek, a 15. számú *Jablonszky* és *Vas* építészek, a 3. számú *Hüner* Jenő építész, a 14. számú *Schickendanz* és *Herzog* építészek, a 6. számú *Kotál* Henrik építész, a 12. számú munkáé *Rainer* Károly és *Müller* Miksa építészek, a 22. számú munkáé pedig *Aigner* Sándor építész. A többi jellegű levél megsemmisítették. A pályaterveket f. hó 8-ától kezdve 14-éig délelőtt 9–12-ig, délután 2–5-ig a Tudományos Akadémia dísztermében a nagyközönség is megtekintheti.

— **Olcó lesz a bor.** Előreláthatólag mindenfelé olcós lesz a bor az idén, de különösen nagy áreszkénés várható Franciaország déli részein. A szüret bőségesnek ígérkezik s az árak annyira leszállottak, hogy aligha érik el a tavalyi árak ötven százalékát. A bortermelők között e miatt valóságos vagyoni válságtól lehet tartani. Szóval: — az is baj, ha ad a szőlő termést s az is baj, ha fukarul fizet a tőke.

— **Megakadályozott szerelmi dráma.** Ifjú pár érkezett esütörtökön este Budapestról Esztergomba. *Kováts* János 19 éves konzervatorista és *Dadits* Iona 20 éves színésznő voltak az illetők. A Fürdő-szállóban megszállottak, az egész éjt a Korona-étteremben pezsgő és cigány mellett mulatták át. Másnap este, elő az utóan sétáló leány oly különös és zavart viselkedést tanusított, hogy végre egy rendőrtiszttel igazolásra szólította fel. Az ifjú színésznőnek azonban annyira érthetetlenül felelt, hogy a rendőr felszólította, kövesse őt a városházára. Útközben egy bajszatlan fiatalember — *Kováts* konzervatorista — csatlakozott hozzájuk s kérte, hogy eresszék el a nővérét.

— Eleresztjük, csak igazolja magát! — Volt a válasz. A városházára érve sok vallatás után végre elmondták, hogyan kerültek Esztergomba, hol laknak és hogy öngyilkosok akarnak lenni. A sötét terv-alónak bizonyult, mert a fiatalembernél és a leánynál is egy-egy buldogrevolvert találtak. Az volt a tervük hogy aznap a közeli erdőben elpusztítják magukat.

— **Gyermekek az intenzistelepeken.** A következő panaszos levelet kaptuk: A polgári iskolák rendelete szerint az izraelita vallású gyermekek kötelesek minden pénteken és az ünnepnapokon intenzistelepre a dohány-utcai templomba járni. Ez rendjén van, de nincs rendjén az, hogy a gyermekeket (különösen a leánygyermeket) egyenesen onnan hazulról kell a templomba küldeni, mert nincsen mindenkinél módjában, hogy a gyermekeket valakivel elkísértesse. Már pedig nem lehet 10–13 éves leánykákat tesszem fel a Felső-Erdősorból a dohány-utcai templomba egyedül elengedni, őket az igazolásnak (ami sajnos, Budapesten naprenden van), vagy egyéb a városban oly gyakran előforduló veszedelmeknek kitenni. Helyén való volna hogy a gyermekek az iskolában gyűlekezzenek s tanítójuk vagy tanítónőjük felügyelete alatt menjenek az imaházba. Minden szülő örömmel és megnyugodva bocsátaná őket utra, míg ellenkező esetben mindenféle kifogásokkal él, hogy a gyermekeket otthon tartsa. Meggyőződésem, hogy jelen indítványom a szülők legnagyobb részének kívánságát tolmácsolja.

— **Chamberlain kísértelet.** London-ból jelenti egy távirat, hogy *Lord Chamberlain* betöltötte *Ibsen Kísértelet*-jének az előadását. A világsajtó mostanság sokat emlegette a *Chamberlain* nevet és sokan azt hihették, hogy az *Ibsen* darab betöltője azonos az angolok kegyetlen gyarmatügyi miniszterével. Amde a miniszter *Chamberlain* Joenak hívják, a *Kísértelet* elöltője pedig *Clarendon*, akinek hivatalból kijár a *Lord Chamberlain* címzés, mert hivatalból örökösök a *Lord Chamberlain* színekerülő drámai termékek sorsa fölött. Tehát nem a Trausvaal elő miniszter kísérteletéről van ezuttal szó, amelyek bizonyára véres árnyai a szabadságszesszelt boer népek, hanem az északi *Shakespeare* drámájáról, amely *Lord Chamberlain* jóvoltából nem kerülhet színre Londonban.

— **Hogyan kezdődött a Nietzsche örültése?** Erre a kérdésre felel meg egy névtelenül megjelent cikkben valaki a *Nuova Antologia*-ban. A cikk szerzője tanuja volt a felséges elme elborulásának s adatai mindenesetre becsesek azok számára, akik megrajzolják Nietzsche életének képét.

A nagy gondolkodót tudvalevőleg 1888-ban Turinban környékezte meg először a téboly. 1887-ben a „professzor” Turinban a *Via Carlo Alberton*, a postával szemben, *Fino* Dávid és *Candida* házastársaknál vett lakást. Kis szobácskát bérelt náluk s ott maradt 1887–1888. Őszén és télén. *Finoné* még nagyon jól emlékszik reá. Magas ember volt, kissé görnyedten járt, egyik válla lejjebb állt s mindig barna ruhát viselt és sohasem távozott hazulról plaid nélkül. Életmódja a lehető legrendesebb volt. Kora reggel sétált meg, reggeli után nyomban munkához ült, este pedig, mielőtt nyugalomra tért volna, sohasem mulasztotta el a házbelieket megkérni, hogy írásaihoz és könyveikhez ne nyuljanak. Ott tartózkodásának első idejében szelleme semmi rendellenességet sem árult el. — Komoly, udvarias és barátságos modoru volt. Különösen a kis *Fino* Irénhez, ki nagy zenei tehetséggel áruult el. Németországból hozott egy pompás kályhát s ezt a *Fino*-családnak ajándékozta. Következő év őszén ismét visszatért Turinba. Ekkor már tébolya mind erősebben nyilvánult. Szobáját templommá akarta alakítani s mindennap királyi látogatókat vár. Egyszer *Fino* az után rendőrök kezébe szabadították meg Nietzsche-t, mert egy ló nyakát hevesen átölelte s nem akarta elereszteni. Haza vitték, ágyba fektették s orvost hívtak hozzá, kinek folyton azt mondá: „*pas malade, pas malade!*” (Nem vagyok beteg!) Azontul komor és világos perek váltakoztak nála. Sokat zongorázott, mindig kívülről s mindig *Wagner*-t. Azontul mindig otthon élt, nagyon szerényen; bort is nagyon keveset ivott, mert mindjárt a fejébe szállt. A *Fino*-családnak feltűnt, hogy Nietzsche roppant sok levelet írt, „valami *Overbeck* professzornak” Bázélbe. Ezt a család tudósította Nietzsche állapotáról. *Overbeck* (a teológus) Turinba sietett s a két barát könyvezeve karolta át egymást. Nietzsche nyomban a zongorához sietett s beszélgetes helyett *Wagner*-t játszott neki. *Overbeck* két nap mulva elutazott ve-e. A *Fino*-család, a házi orvos s a német konzul kísérte ki őket.

— **Luccheni nem olasz.** Az olaszok nagyon rösteltek, hogy az anarkisták legelvetemültebb alakjait az ő népek szolgáltattja. Szeretnének szabadulni tőlük s azért újabb nagyon messze-menő vizsgálatot indítanak a nevesebb anarkisták származására nézve. *Luccheni* sikerült expatriálniok, ami ugyan nem fontos, mert híz senki sem fogja az egész olasz népet felelőssé tenni egy ilyen elvetemült gyilkosért. *Luccheni*-ről tehát ki-szűrték, hogy nem olasz, hanem francia. Erről a *Messenger* a következőket írja:

Erzsébet királyné meggyilkolása után kutatni kezdtek *Luccheni* származása után, aki bár az olasz hadseregben szolgált, magát francia alattvalónak mondta. Azóta az olasz hadügyminisztérium folyton kutatja *Luccheni* származását. A párisi olasz nagykövetség után megszerezte *Luccheni* születési bizonyítványát, melyből a következők derültek ki:

Luccheni állítólagos anyja *Luccheni* Elisa olasz származású párisi mosónő volt, aki az anyakönyvi hivatalban minden okmány és tanuk nélkül jelentette be, hogy fia született. Minthogy ez ugy az olasz, mint a francia törvények szerint érvénytelen, *Luccheni* ismeretlen származásúnak tekintendő. Már pedig az ilyenek mindkét állam törvényei szerint oda való illetőségének tekintendők, ahol születtek.

Ennek következtében a hadügyminisztérium megállapította, hogy *Luccheni* francia származású és hogy tévedésből került az olaszországi hadkötelesek névsorába, miért is törölte a katonai listából. A hadügyminisztériumnak ezt az intézkedését ugy a belügyminiszter, valamint az igazságügyminiszter is jóváhagyta.

— **A nagykövet bajai.** Röviden megemlékeztünk a madridi török nagykövet panaszairól: a szegény excellenciás ur majd éhen halt, mert hónapok óta nem küldték meg a fizetését. Mit tehetek egyebet: levelet írt a szultánnak, amelyet ime itt adunk. Belőle kitetszik, hogy nem minden diplomata boldog.

Izzet Fuad szomoru levele így szól:

Miután távirataimra és leveleimre, jogos panaszaimra nem kaptam választ, e közönséges utra kellett lépnem, hogy a hallgatásnak véget vessek. Jogtalanságoktól elhalmozva és a törvényes oltalomtól megrabolva tönkre jutottam birtokaim elkobzása és anyámnak egy hiteltelennel való házassága által. Mert az örmény mézszárlásokat megjövendőtembe és elítéltem, Aleppoba küldtek száműzetésbe, hol két hétig valóságos ostromállapotot kellett elszenvednem a katonaság által. A midőn visszatértem Konstantinápolyba, műveimet közveszélyes könyvek gyanánt lefogalták, köztük *Tartarin* fordítását, melynek árusítása szépen jövedelmezett volna. Mióta Spanyolországban vagyok, folytonos vitában vagyok a pénzügyminiszterrel, ki fizetésemet visszatartja. Személyzetemnek még hat havi fizetés jár és csaknem éhen vesz. A követőség siralmas helyzetben van, a hitelezők ajtóinkat ostromolják. A *Garoste* cég előzőm temetési költségét követeli, kit tizenegy hónap előtt temettünk el. Hiába vigasztalom azzal, hogy majd az én temetésem költségével azt is kifizetik — nem hisz már szavamnak.

Ily körülmények között, Sir, jobban tenné, hogy a helyett, hogy engem a naiv Európa által még mindig várt reformok ügyében és Konstantinápoly bűnös elhanyagolása ügyében felterjesztett jelentésem miatt gyötör, igenis gyötör, inkább kifizelendő számláimat és visszaadná birtokomat. Emlékezzék vissza harminceves szolgálatomra felségedért vivott két párbajomra, két hadjáratban történt szereplésemre és bocsásson el a szolgálatból! Azon reményem, hogy az ótví száműzetésért itt némi kárpótlást lelek, naiv álomnak bizonyult, valamint azon hitem is, hogy nagykövet vagyok. Egyeszerien áthelyeztek Szirriából Madridba. *Nehogy felséged környezete e tizedik sürgönyömet is elkobozza, előbb a lapokban közzételem azt.* Kérem felségedet, legyen kegyelmes irántam, tekintse itteni működésemet befejezettnek és küldje el nekem visszahívó levelemet.

Felséged legalázatosabb alattvalója

Izzet Fuad
hadosztályparancsnok.

— **Az újságírók egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesületének segítő-alap igazgatótanácsa ma délután *Hoitsy* Pál elnöke alatt ülést tartott. *Szatmári* Mór főtitkár bejelentette, hogy *Mandel* Pál országgyűlési képviselő 100 koronával az egyesület alapító tagjai sorába lépett. *Cziklay* Lajos alelnök jelentést tett a segítő-alap ez évi működéséről. A segítő alap ez évi március havától októberig 5184 korona segélykölesont osztott ki segélyért folyamodó tagjai között; 732 korona segélyt adott ki nem egyesületi tagoknak. Az igazgatótanács mai ülésén 720 korona segélykölesont és 110 korona segélyt szavazott meg.

— **Izgalmas párbaj.** Pár nap előtt délután a Koronaherceg-utcaban két egyetemi hallgató véletlenül összeütközött. A karambonak szóváltás és ennek lovagias ügy lett a folytatása. A felek *Fuchs* Ödön és *Györky* László voltak és segédek a fegyverbírósg döntése alapján karpárban állapotok meg végkimerüléig bandázsszal. Ma este 6 órakor történt meg a párbaj az Arlow-féle vívóteremben számos néző és vendég jelenlétében. *Fuchs* segédei *Bérczy* Oszkár és *Figdor* Gusztáv voltak, *Györky* *Bolemann* Aladár és *Kölber* Gyula. Az első összecsapás vértelen volt és a miatt szakították félbe, mert *Fuchs* szemüvege leesett. A második összecsapásnál a felek oly hevesen támadtak egymásra, hogy rögtön corps à corps jutottak. A vendégek és Arlow vívómester állítása szerint *Kölber* vezetőségét ekkor kiáltott „állj!”-t. *Fuchs* segédei és mint a következmények mutatták, maguk a felek nem hallották a vezényszókat és dühösen vagdalták még egymást. Mire őket szétválasztani sikerült, *Györky* három súlyos sebből vérezve rogyott össze. Fejére két nagy vágást kapott, karjára szintén. *Fuchs* lapos vágásokat kapott. Nagy izgalom és zavar állott be. *Györky* segédei vonakodtak a jegyzőkönyvet felvenni s így a jelen volt vendégekkel iratták alá a jegyzőkönyvet. Az ügyet a büntető törvényszék elé akarják vinni, noha *Fuchs* segédei tiltakoztak ez ellen, mert felük épp ugy nem hallotta az „állj!”-vezényszót, mint ellenfele.

— **Házasság.** *Daranyi* Emil az *Általános Tudósító* h. szerkesztője eljegyezte *Kunz* Henriette kisasszonyt Budapestben.

Boros Sándor, e hó 21-én esküszik örök hűségét *Szabadkán* *Berger* Elvira kisasszonynak.

— **A napfoltok és a szárazság.** Az a mondás, hogy: senki sem próféta a saját hazájában, úgy látszik, nem talál Douglas Archibaldra, az angol Falbra. A Westminster Gazette című angol újság most arra emlékezteti olvasóit, hogy Douglas Archibald már 1897-ben megjósolta, hogy a következő esztendőben, az egyenlítő közelében, Ázsiában, Afrikában, Amerikában és Ausztráliában óriási hőség és szárazság lesz, mert a napfoltok majdnem teljesen eltűntek. Az időjárás most az említett újsághoz írt levelében fennen hirdeti, hogy jóslatai beváltak. Nézte szerint ez a hőség az egyenlítő közelében 1904-ig fog tartani, habár mindig enged majd a nagyságából. Akkorra ismét megnőnek a napfoltok és ezáltal az eső is gyakoribb lesz, úgy, hogy a most szárazságban sínylő országokban akorra jó termésre van kilátás. 1904-ben és 1915-ben érik el a napfoltok a maximumot, tehát a következő években lehet a legjobb termésre számítani. A gazdaközönség ürlene legjobban, ha e jóslatok valóra válnának.

— **Zenészek sztrájkja.** A berlini Central-Theaterban, amely Ferenczy igazgatása alatt áll, tegnap este a zenészek vonakodtak bemenni az orkesztrumba, míg az igazgató nem ad nekik erre az estére külön honoráriumot. A színház igazgatója nagyon természetesen nem volt hajlandó e kívánságuknak eleget tenni, amiért is a zenészek megtagadták az előadás alatt való játszást. A zenészek azt hitték, hogy ha az igazgató látni fogja sztrájkjuk komoly voltát, enged követelésüknek. A direktor azonban hajthatatlan maradt. A Baba operette nyitányát a karmester maga játszotta el a zongorán, mire a zenészek hamarosan hangszereikhez nyultak és ha nem is vigan, de muzsikálni.

— **Tanulmányut.** Farkas Lajos rendőrfőnökösi, a bűnügyi osztály vezetője és Arányi Taksony kerületi kapitány, a bűnügyi osztályhoz beosztott referens holnap elutaznak Párisba, hogy az ottani intézményeket tanulmányozzák. Utjukba ejtik a nagyobb külföldi városokat s három hét múlva térnek vissza a fővárosba.

— **A rendőrség intézkedése.** Ily című híreinkre vonatkozólag a Fűszerkereskedők Egyesülete vezetőségétől ma a következő felszólalást kapjuk:

A csemegekereskedőknek a vasárnapi munkaszünet ellen irányuló mozgalmáról eddig több lapban téves értesülések alapuló közlemények jelentek meg. A fővárosi fűszer- és csemegekereskedők csaknem kivétel nélkül a vasárnapi munkaszünetnek a törvény és miniszteri rendelet értelmében való általános betarthatását óhajtják. Csak mintegy 15–20 üzlet az, amely eddig a bogdajog örve alatt vasárnap délután is árusított mindentelje fűszer-, csemege- és hentesárukat. Ez a némely kerületben türelmetlen a legnagyobb mérvben károsította az összes többi fővárosi fűszer-, csemege- és hentesüzleteket, kiktől e néhány kiváltságos üzlet a vasárnapi forgalmat egészen elvonta. Ezen bogdajog üzletekben számos segéd van alkalmazva, kik a vasárnapi munkaszünetben nem részesülhetnek. Az ily állapot nyilvánvalóan sérti az üzleti verseny egyenlőségének elvét és a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény szellemét. A főkapitány rendelte tehát megféle a kereskedelmi körök közóhájának, de megfelelő a törvénynek is, mert az 1891. évi XIII. t. c. 3. §-a a kereskedelmi minisztert hatalmazta fel a vasárnapi munkaszünet alóli kivételek megállapítására, az 1892. március hó 5-ikén 14.837. sz. a. kibocsátott miniszteri rendelet pedig nem tesz kivételt sem az élelmi szereket árusító üzletek, sem különösen az ugynevezett csemegekereskedők javára, amely olmevezés különben sem találó, mert ezt a főváros összes fűszerkereskedőire lehet alkalmazni. Sőt a miniszteri rendelet kifejezetten a munkaszünet alá tartozóknak jelenti ki az összes mézárós-, hentes-, fűszer-, bor-, tea-, csemege-, liszt-, kereskedéseket és szatósüzleteket. Ugyanezen álláspontot foglalta el a budapesti kereskedelmi és iparkamara is a kereskedelmi miniszternek adott véleményében. A nagy közönség, amely oly gyorsan alkalmazkodott a vasárnapi munkaszünethez, bizonyára meg fog nyugodni e néhány kevés üzlet zárvatartásába is, ha fel fog világosítani arról, hogy egyes üzleteknek kivételes kedvezményezése a legérdekegyebben suttán a összes többi, ezen üzletághoz tartozó kereskedőket, akiknek száma a fővárosban több ezerre rug.

— **Vendetta.** A nápolyi fegyházból néhány évvel ezelőtt megszökött egy Musolino nevű bandita s szabadságát arra használta föl, hogy azokat, akik bűnpörében ellene tanuskodtak, mind egy szál meggyilkolta. A bosszúálló fenevad ily módon tízenegy embert ölt meg. Utolsó áldozata Firrelli földbírtokos, aki a napokban halt bele sebeibe. A tömeges gyilkolásnak érdekes epizódja az, hogy Musolino tévedésből két olyan embert is legyilkolt, akiknek semmi közük sem volt az ő bűnpöréhez. A gyilkos a Corriere di Napoli című újságban sajnálatát fejezte ki e tévedése miatt s avval védekezik, hogy a nagy köd miatt tévesztette el áldozatait.

Az olasz kormány tízezer lírát tűzött ki a bandita leéire, akiről különben azt állítják, hogy első ízben ártatlanul került a börtönbe.

— **Az osztályorszájáték húzása.** Az osztályorszájáték mai húzásán tízezer koronát nyert 54085, ötezer koronát 57403 9460, kétezer koronát 597 18216 15263 80316 78762 15671 94757 18830 32257 42175 4039

83997 81387 27365 ezer koronát 64922 328 50445 17318 96702 53386 85327 67429 37429 35589 96582 11407 84528 59992 48371 73299 679 93625 45578 88549 881 18543, ötszáz koronát 42994 53919 97541 41994 33016 93271 87048 48121 77958 4117 82848 78004 58078 30270 23959 73889 74715 95708 90172 77093 22972 74400 32783 19036 13714 16950 92728 76547 846 60491 2640 48308.

Ajánljuk az osztályorszájáték-vásárlóknak Lukács Vilmos bankházát, (Budapest, V., Fűrdő-utca 10. szám.)

(x) Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!

Dewet visszavonulása.

— Egy szemtanú elbeszélése. —

Minden veszve volt! A jelentések vizsgálatának, a telerő összetörte, elpusztította legjobbainkat. Az angolok elaraszították az országot s csak egy pár emberünket hagyták meg. Azok is véresek voltak.

Az utolsó napok egyikén történt. A boer csapatok lassan nyomultak előre. Dewet várt, míg az utolsó ökrös szekeret fölvontatták a magaslatra. Pipára gyujtott, aztán a farkok mellé lovagolt, melyek festői csoportot alkottak a hegység lábában. Az egyik házikó előtt megállt s hosszasan nézte. Hatalmas fák környezték ezt a kényelmes házat, melynek homlokzatára ez volt felírva:

Lustrust.

Csakugyan az volt, kellemes pihenő hely. Csüнден, világtól elzárva állt ott ez a ház, sem ember sem állat nem zavarta esőndjét. Lakóit a háború zavarta el, békés embereket tett földönfutókká.

A boer vezér szóltanul állt meg a ház tornácában. Levette a kalapját s rövid szippantással szíta a pipáját. Kívülről behallatszott az ágyuk dübörgése s a tüzekek buzdító, nógató kiáltása. Messziről puskaropogás hallatszott, azután hirtelen ránk borult a tropikus éjszaka, a nyugalom és béke éjszakája.

— Hála Isten — mondta Dewet — A visszavonulás sikerült. Ha csak az angol lovasságot tudnánk távol tartani magunktól... Ezek ellen csak egy eszközöm van még, egy utolsó eszköz. Lovagoljon az utóvédre — fordult aztán hozzám — és szüntesse be az ütközetet. Az utóvéd csatlakozzék a főcsapathoz! Nem akarom, hogy egyetlen egy boer is áldozatul essék, hiába.

Elvágattam. Mikor visszatértem a farmhoz, a homályosan megvilágított szobában ült Dewet. Az asztal meg volt terítve, mintha az öreg vezér a feleségét várta volna vacsorára. Nagyon halovány volt s jobb kezével hosszú fehér szakállát simogatta.

— Valami bántja önt, ezredes ur? — kérdeztem ellágyulva.

— Eh! — dörmögött — olykor ellágyul az ember az ágyudörgés között is. Ebből azonban nem élünk meg. Legjobb lesz, ha mindketten pihenni térünk. Holnap is nap lesz!

Csizmásan, sarkantyusan vetette magát az ágyra. Én a tornácra fektettem s csakhamar ugy elaludtam, hogy az angol ágyuk bömbölése sem tudott volna fölkelteni.

Hirtelen oldalba ütött valaki.

— Hallo! — kiáltott rám Dewet. — Keljen föl!

— Parancsára — mondtam s fölugrottam. — Mi baj van?

— Oh semmi! — mondta az öreg. — Semmi különös. A nyomorultak egyre közelebb érnek. Maga úgy hortyog, mint a mormota, mint egy... egy igazai fiatal legény. Én már csak szundikálni tudok, álmodni valamiről, valami... tudja Isten miről.

Az öreg elhalgatott s mintha nagyon ellágyult volna.

Egy tiszt vágatott felénk. Aztán egy ökrös szekér kocsisa kiabálta, hogy két Krupp ágyú és egy élelmiszerral megrakott kocsit megakadt a homokban. — Előre! — kiáltott Dewet.

Vagy harminc boer szaladt le a gyöpös dombon az ágyukig, az egyik jobbról, másik balról került, megboltolt a bokrokban, de a legtöbb mégis szerencsésen odaért az ágyukhoz.

— Markold meg! A kerék alá a válladat! — kiáltott az öreg s maga is segített emelni.

— Egy, kettő, há—rom!

A nehéz ágyutalpat kiemeltük a süppedő homokból, a kerekek megfordultak, az ökrök megélesztették a köteleket — elindultunk.

Mögöttünk száguldozt az angol lovasság. Ha attakot intéznek, el vagyunk visszavetve. Ez a két ágyú nem elég ahhoz, hogy visszatartsuk őket.

— Csak bátran fiuk! — buzdította Dewet. Egypár lépésnyire van a Lustrust farm — azontul aztán semmi baj sincs.

Vége a farmhoz értünk. Halálra fáradtan botorkáltunk tovább a homokban. Már hallottuk az üldözők vezényszavát.

Dewet a pipáját tölte.

— No most — mondta aztán — most világítunk egyet az angoloknak!

Az öreg a farm felé lovagolt. Én künn vártam a lovak mellett, mert attól féltem, hogy az angolok lydit-üdvözlésében lehet részem.

Hirtelen pukkanás hallatszik a hátam mögött... benézek az ablakon. Az öreg ott áll a szoba közepén, az égő lámpást a földre dobja s a szétfeccsenő olajat meggyújtja. A lángok már belekapnak a padlóba, a fa-falakba, a gerendákba.

Egy pillanat s a farm lángban áll.

— Így! — mondta elégedetten az öreg. Most pedig lóra, fiuk!

— Ezredes ur — mondtam. Még sem helyes, hogy ön felgyújtja ezt a házat, amely nem az Öné.

— Bolondság flam! dörmög az öreg. Bizony az enyém, az én házam, az én otthonom. Itt laktam a családommal...

Szóltanul lovagoltunk egymás mellett.

— Nézzon csak hátra! — mondta Dewet.

Hátra néztem. A farkok égtek. Mintha fáklýákat gyujtottak volna körös-körül, égő, lobogó tüztenger zárt el bennünket az angolok elől.

— Ezen ugyan nem jönnek keresztül — dörmögte az öreg s nagyot szippantott a pipából.

Szecessziós modellek.

Strobl Alajos Szent István szobrának egyik reliefje Lueger képemása. Az ötlet styiszerűsége szembeszökő. Szent István szobrán annyira kifejező alak Lueger, hogy követve a példát, alább néhány hasonlóan ötletes modellt ajánlunk szobrászaink figyelmébe:

I.

A munka. Modell: Takáts Zoltán bőrkötényben.

II.

Családi kör. Modell: Sándor szerb király, Masin Draga, Milán király és Natália egy eperfa lombátora alatt.

III.

A hiség. Modell: Krivány jobb kezében egy ugynevezett: cseh körző.

IV.

A szépség diadala. Modell: Pichler Győző, lengye liba lepelben.

V.

Shakespeare. Modell: Feld Mátyas.

VI.

Álom. Modell: Ságby Gyula egyetemi tanár.

VII.

A vallásosság. Modell: Egan Ede miniszteri biztos.

VIII.

Hannibal. Modell: Az opera portása teljes diszben az opera kapuja előtt.

IX.

Marino Karthagos romjain. Modell: Szekula Hugó, Ós-Budavára igazgatója.

X.

Hunyady János. Modell: Szaxlehner András.

XI.

Csillaghullás. Modell: Muzaffer ed Din.

XII.

A brácsás. Modell: Mészáros Imre.

XIII.

A bolygó hollandi. Modell: Krüger elnök.

További modellmotívumokkal is készséggel szolgál:

K-y.

FŐVÁROS.

(*) **Uj honpolgárok.** Ma délelőtt Schöber Vilmos vendégfőnök és Oklepszky László asztalos tette le a honpolgári esküt Halmos János polgármester előtt.

(*) **A betegsegítő pénztárak.** Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter a betegsegítő pénztárak ügyében a következő körrendeletet bocsátotta ki valamennyi másodfokú iparhatóságokhoz:

A vidéki kerületi betegsegítő pénztárak központi bizottsága jelentést tett hozzám arról, hogy az iparhatóságok egyes iparstületei, ipari, illetve vállalati, vagy magánegyesületei betegsegítő pénztáraknak önként elhatározott fölösszlását, illetve a kerületi pénztárba való beolvadását megakadályozzák, amennyiben a fölösszlás iránt kért intézkedést nem teszik meg, hanem azt az 1891. évi XIV. törvények revíziója idejére kívánják halasztani. Minthogy a pénztárak önként elhatározott fölösszlásának a legtöbb esetben az illető pénztárak kedvezőtlen anyagi helyzete az oka, a kedvezőtlen anyagi helyzet pedig a fölösszlás előadásával csak rosszabbodhat és megnehezítené a kibontakozást, fölívom az iparhatóságok, utatisa az elsődüki iparhatóságok vagy iparhatóságait, hogy az elül nevezett

pénztárak fölölését nemcsak akadályozzák, hanem a fölölésért iránt kért intézkedéseket mindig soron kívül tegyék meg. Természetesen minden pénztár fölöléséről hozzám azonnal jelentést teendő.

(*) **A népszínház alapítványi illetéke.** A budapesti illetékiszabási hivatal tavaly nyáron a népszínház alapítvány ingatlan vagyonára, mely 204,095 forintra, évi 819 forintra vetett ki. E kivétel ellen a népszínház bizottság felhasználta az összes appellációkat, de sikertelenül, mert a kirótt illetéket úgy a pénzügyi hatóság, mint a közigazgatási bíróság is helybenhagyta. De a bizottságot emny csalódás sem lört meg, s legutóbb a tanáshoz hosszú előterjesztést intézett, amelyben utal a Népszínház 25 éves fennállására, magyarásoló hatásra, hazafias szellemére és kultur-missziójára, és kéri, intézzen a tanács a közigazgatási utján leírásokat a képviselőházhoz a kirótt illetékek kegyelem utján való elengedése iránt. A tanács hozzájárult a bizottság elé, az előterjesztéshez, s intencióinak megfelelően fogja a kérelmet a közigyűlés elé terjeszteni.

(*) **Két telek.** A pénzügyi bizottság mai ülésén a kiküldött albizottság megterette a jelentését, a fővárosnak a Lipót-köruton levő két telkének az értékesítése tárgyában. Az albizottság javasolta, hogy engedjék át a telket valamely vállalkozónak, aki hajlandó reájuk a saját költségén házakat építtetni, vagy hogy bizonyos idő múltán, például 40 évi idő elteltével, az épületek a főváros tulajdonába mennek át. A pénzügyi bizottságban Hevessy Ödön ezzel szemben azt indítványozta, hogy a telkeknek maga a főváros építtessen házakat. Ez egyrészt nyereséges befektetés lesz, másrészt pedig segíteni fognak vele a válságban lévő építőiparon. A bizottsági tagok többsége, *Badoeca János, Herzog Péter, Szigyay Pál, Rácz Károly, Kurfürst Alkisa* hozzászólása után, elfogadta Hevessy indítványát.

(*) **A bérlő kérelme.** Az Erzsébet-téri kioszk bérlője, aki a helyiségeket tavaly vette ki hat évi időre évi 10,000 forintért s a 4000 forintra rugó házi adó megfizetésének a kötelezettségével, most, arra hivatkozva, hogy a nagy konkurrenencia miatt nem boldogulhat arra kéri a fővárost, hogy vagy mentse fel őt a bérlét alól vagy részesítse méltányos bér-elengedésben. A pénzügyi bizottságban ma ez ügyben rövid vita volt. *Morzsányi, Rácz Károly és Deutsch Sándor* a méltányosság szempontjából bírálták a kérelmet, míg *Preyer Hugó* a szerződés szigorú megtartását követelte. A bizottság az ügyet kiadta a pénzügyi és gazdasági ügyosztálynak.

(*) **Bejelentők veszedelme.** Az emberek ma estig arval az öntudattal hajtották nyugalmra fejüket, hogy be vannak jelentve. A dolog nem is olyan nevetni való. Mert amíg az alázatos fővárosi adófizető polgár megkapja a bejelentő cédulájáról letépett szelvényt, addig megmerevednek a lábai a négy napos várakozásban, megzavargadnak cimeikben, amelyeket a rendőrsziszviselők díjmentesen osztogatnak, mérgeiben elmenne ő, de nem tudja hová és megbánja azt a napot, amelyen bejelentőlapot kapott. Amikor végre a szelvényt illedelmesen átnyújtja a rendőrsziszviselő a bejelentőnek, ez örömtől sugárzó arcú távozik és arcvonásairól letűkrö-ződik az a magasztos érzés, hogy ő be van jelentve. És egész uton hazafelé mindig ezt gondolja:

Bejelentve, bejelentve,
Ha ez igazat jelentene...

Mert hiába érezte, hogy be van jelentve. Soha senki nem akadt még rá fővárosi lakosra a bejelentés révén. És ha megtörtént, az a véletlen csodás műve volt. Eppen ezért előadósodott fővárosi lakosok, ha azt akarták, hogy a hitelezőik ne találják meg őket, bejelentették pontos címeiket a rendőrségnél. Így nem akadt rájuk senki.

Most fordított világ lesz. A rendőrségen ugyanis olyan sok bejelentőlap gyűlt össze, hogy nincsen már számukra hely, tehát a régiéket ki kell sejtetni. Ma már 150 méter-másza bejelentőlapot el is adtak. A papírost egy vállalkozó vette meg.

Holnapról kezdve tehát senkinek tudhatja, hogy hol van bejelentve: a vállalkozónál, vagy a rendőrségnél. Hogy nem-e pakkolnak belém, beléd, beléje saját, fagyut vagy gyertyát, mert hiszen a vállalkozó tovább adja a papírost. Hogy nem-e jön holnap a rendőrség, idézése és büntetése, amiért az ember már nincsen bejelentve.

De ezek még csekélyke gondok. Hanem az igazán nyugtalanító érzés, hogy az ember esetleg nincsen már bejelentve a rendőrségnél. Mert akkor igazán mindenki rátalál.

Pont.

SZÍNHÁZ. ZENE.

** **Koldus és királyfi.** A Magyar Színházban ma is széles jövedélvel játszották és hallgatták *Sziklai Kornél* kedves operettjét. A nézőtér egy szer-egyszer csakugy harsogott a kacagástól és a darab kedves melódiái is a legháladosabb tapsokat váltották ki a közönségből. *Ledófszky Gizella* kisasszony koldusgyereke minden ízében briliáns, bájos és elragadó alakítás. Valóságos gyönyörűség hallgatni. Sok tapsot kapott *Felédi Boriska* is és velük különösen a szerző, akinek mára is sok új ötlete jutott.

** **A cigány és Nemzeti Színházban.** A Nemzeti Színház igazgatósága, mint ismeretes, az idei programm-jába egy-két régebbi népszínművet is besorozott. Ezek között a népszínművek közt szerepel *Szigligeti* darabja *A cigány* is s ez lesz az első, amely a reaktívált népszínművek közt a Nemzeti Színházban előadásra kerül. Az érdekes előadást október 19-ikére tervezzi a színház igazgatósága a címszerében *Ujházival*, akinek az egyik legjobb régi szerepe.

** **Népszínház.** A Népszínház-ban holnap szombaton a *Párisi élet* kerül színre *Káry Klárával*; vasárnap este *Géczy István* új népszínműve, *A mit az erdő mesél*, melynek legutóbbi, tegnapi előadása — zsufolt ház előtt — valóságos premiere számba ment, kerül színre *Blaha Lujza* asszonnyal. Vasárnap délután a *Hoffmann mesélő* adják elő *Hegyi Arankával* és *Z. Bárdi Gabival*.

** **A Nemzeti Színház eredeti újdonsága.** A Nemzeti Színházban, mint értesülünk, *Hajó Sándor Éjjel után* című három felvonásos vígjátéka lesz a legközelebbi újdonsága. A darab fiatal szerzője egy *Dombay ur felesége* című egyfelvonásos vígjátékával a múlt évadban mutatkozott be először a Nemzeti Színházban.

** **A kerületi rendszer és a vidéki színészet.** A belügyminisztériumban és az Országos Színész-Egyesületben már régebbi idő óta folynak az előmunkálatok a kerületi rendszernek a vidéki színészetben való meghonosítása tárgyában. Az előmunkálatok már annyira előhaladtak, hogy a régi terv megvalósítása most már csak rövid idő kérdése lehet, mert ezzel a tervvel kapcsolatosan kívánja a kormány a vidéki színészet régi óhajtott állandósítását megvalósítani. *Gróf Festetics Andor*, a vidéki színészet új felügyelője, a napokban a kerületi rendszer kérdésében levelet írt a szabadkai színházi bizottság elnökének. Nem érdektelen a levélnek az a része, amely a kerületi rendszer szervezetét érinti s amelyben a színészet felügyelő elmondja, hogy *Szeged, Debrecen, Kolozsvár, Arad, Kassa, Pozsony* és *Temesvár* az a hét város, amelyekben a színészet állandósítása tervezetik, sőt amelyeknek nagyobb része már állandósítottnak is tekinthető, amennyiben egy társulat egész éven át állandóan működik ott. Ezeket kivül tervezetnek — több földrajzilag is közeles város egyesülése által — a szinikerületek s ezek között, természetesen első helyen áll a szabadkai szinikerület, amelynek központja *Szabadka*, s amelyhez kombinációja szerint *Festetics* még *Zombor, Baja* és *Ujvidék* esatoltatnak. A kerületi felosztás tervezete már elkészült és remélhetőleg rövid időn belül végleges jóváhagyást fog nyerni és mihamarabb életbe is fog léptettni.

Egy szinikerületben csak egyazon társulat működhetik, és így a városoknak közösen megállapított feltételekkel és egy pályázatot kell hirdetniük.

** **Páris a leányiskolákban.** A kerepesi-uti Uránia Színház ma délelőtt virágos tavaszi kertté alakult át. Azzá tették a sok bájos rövidruhás és még a komoly tanulmányoknak élő fiatal ur leányok, akik osztályonként csoportosulva eszegeve és csicseregve vonultak be az *Andrássy-uti Erzsébet leányiskolából*, hogy küllön előadásban végig hallgassák *Saloman Ödön* író-társunknak oly szellemesen megírt *Párisát*. Hogy dobogott a közel jövő bákirályóinak a szíve, amint a három frakkruhás felolvasó felváltva egymást mesélt a nagy boulevardról, a Bois de Boulogneről, a Louvréről, a Bastille-térről, a párisi kocsisról, a *Faubourg St. Germain*-ről, a színházakról és az utcai életéről a kiállítás esodáról, meg a magyar csoportok sikeréről.

Valahányszor egy-egy mozgó-lénykép a színpad fehér vásznára termelt felvillogott a szemük az örömtől, mert talán ösztönzerűleg sejtették, hogy majdan később férjük karján személyesen ott lesznek a helyszínen. Nagy lelkesedéssel fogadták a francia lovas-sereg elvonulását, de amikor távoztak, néhány leány a felsőbb osztályokból nagyon elszomorkodott.

— Nagyon esodátom ebben a darabban. A falragaszon azt olvastam, hogy az esti előadásokon bemutatják a kankán-táncot is. Kicsenték az egész darabot.

— De hiszen láttuk *Loie Fullert* — felelt egy másik.

— Ez csak olyan szereplőnőfőnök. Mikor jött volt Budapestre, a mama el is vitt. De hallgassatok! Jön a tanárnök!...

És a sok lehérruhás leány vidáman családva szétoszlott.

** **Massenet-jubileum a párisi operában.** A párisi opera a napokban *Massenet-jubileumot* ült; a hírneves zeneszerzőnek *Cid* című dalműve került színre századszor. Az előadásban a szerző maga is jelen volt, akit a közönség nagyban ünnepeit. Előadás közben *Massenet* tréásan jegyezte meg *Gaithard*-nak, az opera igazgatójának:

— En elvileg csakis a darabjaim századik előadásán jelenek meg; így az ember legalább nyugodt lehet némileg az igazi szeker felől!

** **Bárkány Mária Párisban.** *Bárkány Mária*, a magyar származású német tragika, akinek tervezett párisi vendégjátékáról már adunk hírt, csakugyan bemutatja művészetét a francia fővárosban. A művésznő a *Marigny-színházban* fog játszani s november 14-kén lép fel először.

** **Blaha Sári a Magyar Színházban.** *Blaha Sári*, aki október elsejétől fogva a Magyar Színház kötelékébe szerződött, mint értesülünk, a jövő héten mutatkozik be először a színház közönségének. A fiatal művésznő a *New-York szépe* címszerében lép fel először.

** **A Népszínház új khinai operettje.** *Sidney Jonesnek* A *gésák szerzőjének Szan-Toj* című új khinai operettjéből, amelynek október 10-ikén lesz a bemutatója, az utolsó próbák folynak a Népszínházban. A próbák folyamán egyre jobban bontakoznak ki a nagyszabású operett egyes jelenetei s zene-és ének-számái. A kiállítás is serényen dolgoznak; a kosztümök javarésze már készen van s az eredeti khinai készítményű öltözetek és khinai szöveket naponként számtalan bámulót vonzanak egy bécsi-utcai üzlet kirakata elé, ahol a *Szan-Toj* jelmezei ki vannak állítva. Ezek a jelmezek holnap, holnapután és hétfőn reggel még ott lesznek láthatók s apután kerülnek a színpadra a jelmezes próbákhoz.

** **Rózsahegy Kálmán betegsége.** *Rózsahegy Kálmán*, a Magyar Színház nagy tehetségű fiatal művésze, mint részvétellel értesülünk, nagybeteg fekszik *Cirkvenicza* fürdőhelyen. A fiatal művész nyári szabadságideje alatt, erős hűlés következtében, mellhártyagyuladást kapott, amelyből felépült ugyan, de a betegség annyira megviselte, hogy újabb szabadságot volt kénytelen kérni s üdülés végett *Cirkvenicába* ment. Itt azonban betegsége újra erőt vett rajta s az orvosok most életéért aggódnak.

** **Sudermann új darabja.** A bécsi *Lessing-Theater*ben ma került színre először *Sudermann Johannsfener* című színműve, amelynek előadására már hetekkel ezelőtt elkapkodták az összes színházjegyeket. Sürgönyileg és levéileg Bécsből és a vidékről 11893-an jelentkeztek, de csak kis részük jutott jegyhez, mivel a színházba csak 1100 személy fér el. A „jegyelárusítás ártolyama” — mert van ilyen is — nagyon magas volt.

** **Színházi botrány.** A *Kapitánykisasszony* című operett, amely a Népszínház régebbi műsoráról nálunk is ismeretes, csinos kis színházi botrányról volt az okozója Spanyolország *Bilbao* városában. A *La senhora capitana* a múlt hónap végén adták először s ekkor a *bilbaoi* hatóság, egyetértésben a hadtestparancsnoksággal úgy találta, hogy az operett sértő a hadsereg névére. Ehhez képest be is tiltották. Hosszas tárgyalások után azonban újra megengedték az előadást, de csak az alatt a feltétel alatt, hogy a kapitánykisasszony „civilben” jelenék meg a színpadon. Így is történt, de mikor a kapitánykisasszony így jelent meg, a közönség elkezdett tombolni és azt követelte, hogy öltse magára az uniformist. A színésznő végre engedett s mikor aztán uniformisában jelent meg, örült tetszéssel fogadták. Ekkor azonban a színházban jelenlévő katonatisztek kivonultak a színházból, a miért aztán kifütyülték őket. A *bilbaoi* kapitánykisasszony színházi botránya után a legkomolyabb következményektől tartanak, mert a helyzet a katonaság és a polgárság közt a lehető legészűlt.

** **Angol operett-színész a Magyar Színházban.** Az új évad még meg sem indult voltaképpen s máris kalandosán kalandosabb híresek szállingóznak szét azokról a féltve rejtgetett szenzációkról, amelyeket egyik-másik színház közönség-édesgetőnek tartogat. Ezek közé a rejtgetett szenzációk közé tartozik az alábbi is. A Magyar Színház az idei újdonság-műsorában szerepel egy *The messenger boy* (A postás fiu) című amerikai operett s a színház igazgatósága, erre az operettre egy hírneves londoni operett-színész, *Mr. Wright* szerződtette. A londoni *Szirmai Imre* a *Postás fiu*ban Pott kapitány szerepét fogja játszani, amelyet Londonban is játszott. A Magyar Színház igazgatósága, mint értesülünk, harminc estére szerződtette a londoni operett-bonvivántot.

** **A lembergi lengyel színház felavatása.** A lengyel nemzet, amely hűsies küzdelmet folytat nemzeti egyéniségének, s ezzel művészetének is megtartásáért, nagy anyagi áldozatok árán új színházat létesített *Lembergben*. A színház közel négy millió korona költséggel épült s a legkiválóbb lengyel festők és szobrászok működtek közre, hogy a színház minél szebb és művészebb legyen. A színház függönyét maga *Siemiradzky*, a hírneves lengyel festő, festette. A lengyel színművészetnek ezt a templomát, valóságos egyházat szertartással avatták fel tegnap a lengyel fővárosban. A felavatásán jelen volt a felsőbb papság s *Issakovics* érsek maga végezte a felavatási szertartást s beszédében azt a kívánását fejezte ki, hogy a színház az igazi művészetnek legyen az otthona. Ezután *Malakowsky* lembergi polgármester mondott beszédet, amelyben hangsúlyozta, hogy a színházat a lengyelek a saját erejükből létesítették, de azért háládatlanság lenne meg nem emlékezniük *Ferenz József* királyról, aki újabb és újabb bizonyítékait adja annak, hogy a lengyelek nemzeti fejlődését nemcsak jóakarattal szemmel nézi, de gondoskodás is ennek a fejlődésnek az előmozdításáról. Este diszelo-adás volt a színházban, amelyen *Zelenki*: *Janek* című lengyel operája került színre. Az egész előadás ünnepi hangulatban folyt le s előadás után diszlokoma volt.

** **Passziójáték a Városligeti Színkörben.** A *Városligeti Színkörben* holnap, október 6-án A *Megváltó* vagy *Jézus szenvedése* és halála című passziójátékot adják hármaszór. Az előadás este hat órákor kezdődik.

** A bécsi Mozart-repriz. Mozart *Così fan tutti* című operájának a reprizé tegnap ment végbe a bécsi udvari operában. A Mozart-dalmú, amely szász eszterdóvel ennek előtte került először színpadra a bécsi Burgszínházban, a közönségnél nagyon meleg fogadtatásra talált. Az előadás egyik érdekessége színpadtechnikailag különben az volt, hogy ezen az estén működött először az udvari opera forgó színpada, amely a színpad díszletese terén nagy haladást jelent. Az új színpad, apróbb fennakadástól eltekintve, amelyeket nagyobb gondossággal el lehet kerülni, a legjobban működött. Az előadást maga Mahler igazgató dirigálta.

** Beitolította Goldfaden-darab. *Goldfaden*, a *Szulamit* nálunk is ismert szerzőjét, az a tisztesség érte, hogy a berlini cenzura beitolította egyik dalművét. A német császárvárosban most most egy lemebergi társulat vendég szerepel *Goldfaden*-darabokban s a buzgó német cenzura beitolította az *Izsák feldolgozása* című dalmű előadását.

** Operaelőadás a Telefon Hírműködésben. Farkas Ödön sikert aratott operája a *Telefonhívás*, melynek premije tegnap volt az Operában, ma este újból színpadra, s hallható lesz a *Telefon Hírműködés* állomásain is, az utána következő Piros cipő ballet zenéjével egyetemben. Az opera előadásának közvetítése után érdekes újdonságokat olvastat fel a beszélő újság szerkesztője, azután pedig 11 óráig felváltva katoná és cigányzene lesz hallható. ez utóbbi az Enke-kávéházban játszó *Zöldi Marci* bandájából.

** A legszebb budapesti színésznő. A *Magyar Színpad* szépségversenyében tegnap óta *Márkus Emília*, a *Nemzeti Színház* bájos művésznője vezet, aki tegnapi mára nyolcszázaltnál több szavazatot kapott s a hatodik helyről került a budapesti színházi szépségek élére. Az érdekes versenyben a szavazatok ma a következőképpen oszlanak meg:

Szavazat	Szavazat
Márkus Emília . . . 1159	Bojár Teruska . . . 305
Gombaszögi Margit. 946	Rózsa Lili . . . 222
Hegyesi Mari . . . 934	Dóry Margit . . . 219
P. Lukács Juliska . 861	Varga Anna . . . 201
Blaaha Sári . . . 852	Cs. Alszeghy Irma. 174
Küry Klára . . . 574	Varsányi Irén . . . 136
Z. Bárdy Gabi . . . 530	Inkey Gizella . . . 105
Fedák Sári . . . 317	

Tetemrehívás.

(Eredeti dalmű egy felvonásban, két képpben. Szövegét *Arany János* balladájára írta *Versényi György*. Zenéjét szerzette *Farkas Ödön*. Először került színpadra a *Magyar Királyi Operaházban* 1900. október 5-én.)

Budapest, október 5.

A *Budapesti Naplóban* tegnap a *Tetemrehívás* „szöveg-extraktuma” jelent meg. Ma e sorok írója, aki hébe-hóba verses croquisval akarja földeríteni felebarátait, több érdeklődőtől szemrehányó levelet kapott:

— Uram — írják, — nem szép dolog és epés maliciára mutat, hogy ön egy elő sem adott dalműnek szövegét kifigurázza.

Engedelmet, az a közlemény nem volt croquis, hanem a cselekvényre nézve lényegtelen részek kiagyásával szórul-szóra való extraktuma a szövegnek, amelynek kritikája, hogy humorosan hatott. A szöveg, amely *Versényi György* munkája, akinek nevét nem egyszer már eléggé jó lírai versek alatt is olvastuk, — nagyon rossz, de naiv. Van valami kedves ügyetlenség ebben a munkában, amely lefegyverez. Remélem is, hogy kelletlenül írta, — és ha megzenésítették, hát ő nem tehet róla.

Hogy mit csinált *Versényi György Arany János* balladájából, kiténik abból, hogy *Tetemrehívás* helyett tulajdonképpen *A szarvasbika* volna helyes címe a mai újdonságnak. Mert a szarvasbika kezdete itt minden bajnak.

A nyílt fényérn két nyílvesztes egyszerre találta el a szarvasbikát. Benő és Tibor verekesznek: „A szarvasat hát ki lötte?” — Ami bolondság, mert nyilván mind a ketten lötték. De Kund Abigél Csáky Tibornak ad igazat, ami már a hölgynek megjelölhetetlen szeszélye. Erre Benő féltékeny lesz és másnap reggel a vadászat előtt még jobban féltékenykedik, amikor Csáky Tibor büszkélkedik az Abigéltől kapott rózsával. Abigél azonban derék lány és szívesen kibékülne Benővel, aki hajlandó is engesztelődni, ha Abigél vele marad a tisztáson és nem megy vadászni a tőbbitel. Mert ha nem, — ő megöli magát. Mire Abigél egészen helyesen ezt énekli:

Mily örjögés! . . . . .

Gyertünk, gyertünk! Hisz vadászni jöttünk!

És meg is vadászni. Igaza volt. Ezt tőle ma este a nézőtérn senkise vette rossz néven. Sőt általában volt a részvét, mikor később a ravatalnál megőrül. Mert Benő csakugyan betartotta ígéretét és szívébe döfte „az enyelegve átadott tört.”

Ehhez a lélektanilag érdektelen és helytelen meséhez semmi köze sincsen *Arany János* remek balladájának. Valamint a szarvasbikához se. Mert miért hal meg *Bárczy Benő* a balladában? Ime, mit mond Abigél:

Birta szívem már hű szerelemre, —

Tudhatta: közöttünk nem vala gát!

Unszola szóval mégis igen-re,

Mert ha nem, — ő megöli magát!

Enyelegve adám a tört: nosza hát!

És ki volt Abigél? — *Szép szeretője, titkos arája!* És közöttük már „nem vala gát”! Ami itt még balladai homály, csak az, és nem más lehetett volna magva a drámának.

Csalódás volt tehát a közönségre nézve, hogy a fantáziájában elevenen élő alakokat és a közigazgatás lett mesét új és érthetetlen vonatkozásban látta egyszerre maga előtt. Különböztet meg arról is lehetne vitatkozni, tanácsos-e közismert műveket akár jó operaszöveggé is gyúrni? Annyi bizonyos, hogy még Gounodtól is sokan zokon vették *Faust* megzenésítését.

A mi sikere ma este *Farkas Ödönnek* volt, az a szöveg dacára érte el. Annál szebb, hogy sikere nem közönséges és ürvendetes fejlődő magyar operairodalmunkra nézve.

A *vezetők és Balassa Bólint* óta nagyot haladt *Farkas Ödön*. Zenei egyénisége ugyan nem gyarapodott dusztagdad invencióval, de tudása fejlődött és izlése nemesibült. Még emléksünk, minő egyszerű volt és sokhelyütt naiv *Balassa Bólint* zenekari része. A mai újdonságban pedig dominál a zenekar. Szinte túlságosan! Ez az orchesterum akárhányszor lármás, elnyeli a szöveget cselekvényestül-emberestül, — és kísérlete lehet talán jellemző, de minden színpadi okosság ellenére.

Az orchesterum illuzziócióját nem mindig eredeti, de manapság már annyira közhelyekké lettek egyes muzsikális jellemzések, hogy zseni legyen a talpán, aki újat tud föltalálni.

De *Farkas Ödönnek* egyik főcélja volt, hogy „magyaros érzést és kedélyvilágot vigyen bele muzsikájába”, — amint a *Budapesti Napló* mai számában maga írja. Ez nagy, tiszteletreméltó törekvés — és sokhelyütt csakugyan el is tudta érni. A magyar operástul, amelyet keresnek, nem alapulhat a népdalon, amely lírai vagy epikai természetű, de nem drámai. Nem is népdal-ritmussal adja meg *Farkas Ödön* a sikerült helyeken zenéjének a magyar karaktert, hanem a nem definiálható, imponderabilis valamivel, aminek a lélekből kell fakadnia. Ilyen részletek: *Benő* belépője: *Százados fák, erdők mély homályá . . .* majd az igazán szép elégia: *Vége, vége, sohase szeretett . . .* az öreg *Bárczy* *Tetemrehívása*, a második kép *kara és imája*. *Pompás üdlet a tárogató-szólo*, amelyet *Mayer Adolf* a *Schunda*-léle javított tárogatón remekül adott elő.

Ezek sikerült részletek, de azért a *Tetemrehívás* még nem az a magyar nemzeti stílus opera, amelyre várunk. Nemzeti stílus nem lehet csinálni, az lesz. Aki programmszerűen keresi, nem találja meg, de egyszerre csak megcsinálja önkéntelenül olyan, aki nem is akarta. A mostani korszellem nem eléggé nemzeti arra, hogy magától a művészet bármily terén is kipattantsa a stílust.

A zenével úgy vagyunk, mint az építészettel. Dekorációra akad magyar motivumunk, de a konstrukciós idegen, kölcsönzött, kozmopolita.

Lesz talán idő, amikor magyar zeneszerző a *Tetemrehívás*nál különb munkával nem tud bejutni a magyar zene történetébe, ahol *Farkas Ödön* neve, mint utóé, okvetlenül bent lesz. Így szerepel a magyar dráma történetében a rég tulhaladott *Kisfaludy Károly*: *Stibor vajdája*; pedig még mindig nincs magyar drámánk.

A *Tetemrehívás* tehát komoly műve egy komoly magyar komponistának és a *Magyar Királyi Operaház*nak kötelessége lett volna, hogy a mű sikeréért lángoló buzgalommal mindent megtegyen. De nem így volt.

Az összes főszereplők közül csakis *Takács Mihály* (*Bárczy Benő*) állította a magyar dalmű szolgálatába teljes buzgalommal nemes művészetét. Ahhoz a szép sikerhez, amelyet *Farkas Ödön* zeneműve az ensemble java részétől magára hagyatva belső erejénél fogva elért, lényegesen hozzájárult *Takács* remek éneke és lelkiismeretes alakítása. Megölte csak *Kacér Margit* (*Kund Abigél*) és *Szendről Lajos* (*Tamás*) hadakoztak derék ambícióval és lelkiismerettel a siker érdekében. Az ensemble többi részének a játékból valami furesza hidegség áradt a figyelmesebb szemlélőre, mintha teljesen hiányoznák belőle a hit és a lelkesedés, tehát a buzgalom is. Pedig ennek az *Operaház*nak minden tagjának kell, hogy fokozott ambíció lángoljon, ha magyar szerző művéről van szó. Ez kötelesség. Az az őt ur, aki *Kálmán*, *Kabos*, *Szabolcs*, *Baldás* és *Betyeg* szerepét adja, hideg fölynyével nem tudja eléggé észrevétni, hogy mennyire deplazírt ilyen kis méretű szerepben. *Kertész Ödönt* (*Csáky Tibor*) ugy látszik hiába küldték ösztöndíjjal a nyáron *Gaisvörbe* Geiringerhez nyaralni. Semmit se tanult és semmit se felejtett. Énekmodja pedig már kiállhatatlan; minden magánhangzóval kezdődő

szót *ch*-val lök ki a torkából, — egyébiránt pedig úgy játszott, mintha nem tudná, miről van szó. Tartásában pedig semmi előkelőség, semmi nyugalom. Ha így folytatja, még tenorista lehet belőle. A kis szöveg szerepében az elmaradhatatlan *Payer Margit* kisasszonyt hallottuk, aki csaknem elrontotta az első kép fináléját. A protekció, amely lépten-nyomon a közönség elé tolja, igen rossz szolgálatot tesz ennek az énekesnőnek, akit éppen e miatt már egyáltalában nem talál érdekesnek a közönség. Van az *Operaház*nak elég sok fiatal énekesnője, akire ráérne egy kis gyakorlat. Az igazgatóságnak kötelessége lett volna ezzel a magyar dalművel szemben, hogy ezt a szerepet másra bizza. *Mihályi*, mint vadászmeister hálásabb publikuma volt a *Bárczy Benő* egyik elmés barátjának, mint a hallgatóság neki. *Ney Dávidról*, aki nem takarékoskodott gyönyörű hangjával, nem szívesen írjuk meg, hogy ez a bosszut lihegő kemény bajnokból: az öreg *Bárczyból* siralmas figurát csinált, aki az egész második képet meghamisította. A tetemrehívás képét különben kellemetlenül profanizálta egy ballet-szöke hölgy, aki mint a *Benő* huga káléplésben és stereotipen értelmetlen ballet-mimikával borult a ravatalra.

Nagyon szöpen énekeltek a karok, dicséretére legyen mondva *Noszéda Károlynak* is, nagy tehetségű és szorgalmas karmesterüknek. A kuriózum kedvéért fölemlítjük, hogy a ravatal körül néhány karbólgy igen jól mulatott. Bizonyára személyes ellenségei voltak *Bárczy Benőnek*. Nem is tudtam.

Kémény Jénő és *Alszeghy Kálmán* teljes sikerrel végezték a mű külső rendezését. — *Benő* karmester vezénylete alatt a zenekar teljesen érvényre juttatta az újdonság zenei szépségeit.

Végül *Mészáros Imre* igazgatót vagyunk bátor figyelemzetni egy ígéretére. Megígérte nekünk „a tekintély teljes súlyával” a magyar opera-irodalom lelkiismeretes és buzgó ápolását. Nos a mai előadás hangulata nem tesz erről tanúságot. Ha az igazgató kötelességszerűleg inflamája a szereplőket, ha lángoló buzgalommal beleönti a tagokba, ha „tekintélye teljes súlyát” nemcsak kommunikációkban, de kevésbé lelkes énekesekkel szemben is érvényesíti, — akkor a *Tetemrehívás* mintaelőadásban kerül színpadra.

A magyar dalmű nem azért van, hogy az év végén mentegelőző statisztikai szám legyen a kimutatásban. Magyar operát teljes lelkesedéssel, égő hittel és fanatikussal szeretettel kell tökéletes előadáshoz segíteni.

Az ilyesmihez kérjük a „tekintély teljes súlyát.”

Gergely István.

MŰVÉSZET.

□ **Dürer-kiállítás.** Az Országos Képtár Dürer-kiállítást rendezett, amely e hó 7-ikén nyílik meg. A kiállítás a Képtár rendes látogató napján, szerdán, pénteken és vasárnap reggel 9-től déli egyig díjtalanul megtekinthető. A kiállítást a sajtó képviselőinek holnap délelőtt mutatja be dr. *Tórey Gábor* igazgató-őr.

□ **Magyar művészek Bulgáriában.** A bolgár állam nemzetközi pályázatát hirdetett egy Szófiában emelendő szoborra, amely II. Sándor cárt ábrázolja. A pályázatra 31 pályamű érkezett be, köztük egy *Budapestről* is, amelyen az építészeti részt *Karasimov* bolgár építész, a figurális részt *Füredi Rikárd* és *Tóth István* készítették.

SPORT.

* **A Magyar Athletikai Klub jubileuma.** A M. A. Klub jubileumára utjabban *Frigyes* és *József* főhercegek adományoztak tiszteletdíjakat. A klub ünnepélyes közgyűlésén, mely vasárnap délelőtt 11 órakor tartatik a váci-utcai városkúria közgyűlési termében gróf *Andrássy Géza* elnökléte alatt s melyen az ünnepi szónoklatot gróf *Széchenyi Imre* tartja, egy kormány, mint a hatóságok s az egyesületek képviselői megígérték megjelenésüket. A délutáni emlékszerenyre meghívók előjében jelenhetni meg. Akik tévedésből nem kaptak volna, felkértemek, hogy a klub titkárságához (VIII., Szentkirályi-utca 22) fíradjanak el.

* **Őszi löversenyek.** Holnap ismét szenzációja lesz a turnak: a Földmívelési minisztérium díja, mely minden évben egyike az őszi meeting legszebb versenyeinek. Valamit levon az érdekességéből, hogy holnap nem lesz német lo a startjánál, mert *Galicano* nem jött el, de olyan jó lovak futnak érte, hogy így is lesz olyan érdekes, mint más években a német lovak részvételével szokott lenni. Ami jó négyes lo talpon van, mind a programon szerepel: *Dialad*, *Mindogy*, *André*, *Mordány*, *Adona*, s valószínű, hogy ezek közt erős küzdelem lesz a földmívelési miniszter 30.000 koronás díjáért. Papir szerint *Dialad* föltétlenül a

legjobb, csak az a baja, hogy öt kilogr. előnyt kénytelen adni *André*-nek, mely nemrég mutatta meg, hogy ismét régi képességének van a birtokában. Nagyon jól kellene futnia *Mindég*-nek s ellene csak az az, hogy istállója nincs formában. A versenyelőreláthatólag *Diadal* és *André* közt fog eldőlni. Más nagyobb verseny nincs a holt napi programmon, ezért csak az alábbi típekre utalunk:

I. *Marathon* — *Franc tireur*.

II. *Diva* — *Mr. Redgrey*-istálló.

III. *Diadal* — *André* — *Mindég*.

IV. *White Lady* — *Part pour l'Afrique*.

V. *Haidérose* — *Lothario*.

VI. *Pompador* — *Donna Agnes*.

*. **Megbüntetett jockeyk.** A Lovagregesület egyre-másra bünteti az engedetlen jockeykat, akikkel különösen a starternek van sok baja az indulásnál. Minthogy a starter most magyar ember, hogy megnehezítsék a helyzetét, sok hamis startot csinálnak, vagy állva maradnak, vagy pedig Freyer ur bosszantására, őket meg nem illető helyre állnak fel lovakkal, természetesen inkább közelebb a belső pályához, mint távolabb. A minap Slack jockeyt engedetlenség miatt egy napra eltiltották a lovaglásról, tegnap pedig Poole-t és Cleminson-t büntették meg 100 korona bírsággal, mert a startnál a belső pálya felé tolakodtak.

*. **Versenybirkózás.** A ma esti versenybirkózás két érdekesebb mérkőzés volt. Az egyikben *Sándor*y tizennégy másodperc alatt az első összecsapásnál rögtön leterítette ellenfelét, *Robert*-ot. A másik *Kara Ahmed* birkózása *Robinett*-tel. A hatalmas testű török láthatóan játszott ellenfelével, aki a macska ügyességével kerülte el több ízben, hogy a török testének kolosszális súlyával gyűrje a földre. Tizennégy percig játszottak így. Akkor a török megunt és egyszerűen a földre nyomta *Robinett*-t. A többi három mérkőzésben *Burghard* 2 perc 15 másodperc alatt győzte le *Albert* de *Parist*, *Raicevici* 5 perc 25 másodperc alatt *Charles* de *Nancyt*, *Poiré* 2 perc 9 másodperc alatt *Kreindt*. A versenybirkózás elnöke ma *Gerenday György* volt. A mérkőzéseket nagy publikum nézte végig.

*. **A Földművelésügyi minisztérium díja eredményét** mindazok, akik nem mehetnek ki a versenyterre, leggyorsabban a Telefon Hírmondó utján tudhatják meg, mert a Hírmondó tudósítójának telefonjelentései alapján már a korá delután irókban részletes jelentést olvastat fel. Az összeredmény felolvasása 6 órakor lesz, melyre riadójellet hívja fel a beszélő újság a nagyközönség figyelmét.

Nyilttér.

TORNATERMEK

teljes berendezést és felszerelést vidékre is, elvállal a legelőnyösebben

SEFFER ANTAL ipartelepe

Budapest IV., Károly-utca 1. boltsz. 12.

(Központi városi épület.) Arjogyzék kívánatra ingyen.

NEMZETI PÉNZVALTO-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

BUDAPEST, GIZELLÁTER (HAAS PALOTA)

AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB OSZTÁLY-SORSJEGY

ELARUSITÓ HELYE

AJÁNL SORSJEGYEKET EREDETI FELTÉTELEK MELLETT.

Szóló-ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR

részvény-társaság.

Budapest, V. Ferenc József-ter 8. (Szála-u. sarkán.)

Kristály asztali készletek.

Gyárunk az üvegkészletet a királyi várpalota részére is szállította.

Arjogyzékot kívánatra bérmentve küldünk.

Butorjásonmány, zsinór, rojt és bojtok gyára:

HOHENBERG FERENC,

Budapest, VI. kerület, Nagymező-utca 46. szám.

Kívánatra mintákat, költségvetést és arjogyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Utazó mérnököt keres egy helybeli acetylennvilágítási vállalat.

Ajánlatok a kiadóra „Mérnök” jelleg alatt.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZEK.

§§ **Uj kirial tanácselők.** Az igazságügyminiszter ma átutában tudatta a legelső bíróság elnökével, hogy dr. *Kelemen Mór* kirial bírót tanácsvezető joggal ruházta föl. Az új tanácsvezető, aki egyik legképzettebb tagja a bírói testületnek, a negyedik büntetőtanácsot fogja vezetni, amelyet *Veszprémi János* tanácselnök nyugalomba vonulása óta eddig is mint helyettes, kiváló szakértelemmel vezetett.

§§ **A tátrafüredi dráma.** *Löcséröl* jelentik lapunknak, hogy *Mattavoszk*y vizsgálóbíró ma hallgatta ki a tátrafüredi dráma ügyében *Flesch* Zsigmond özvegyét és szobaleányát. A vizsgálatot nemskóra befejezik.

§§ **Felmentett rendőrfelügyelő.** *Hegedüs Zoltán* rendőrfelügyelő nagyon megharagudott *Lauffer* Márton magyar színházi kadalosra, aki összezördült a fiatal rendőrtiszt hugával, a színház pénztárosnőjével. A rendőrfelügyelő *Lauffer* lecsukatta, amiért aztán a budapesti büntető törvényszék bűnösnek mondta ki a hivatalos hatalommal való visszaélés vétségében és ezért *nyolc napi fogházra* és egy évi hivatalvesztésre ítélte *Hegedüs* Zoltánt. A királyi ítélőtábla néhány hónappal ezelőtt foglalkozott az ügygel, és a vizsgálat kiterjesztése végett *földelován* az ítéletet, új tárgyalás megtartására utasította a törvényszéket. A törvényszék akkor újult azt az ítéletet hozta, melyet első ízben. A királyi ítélőtábla *Ráth* Zsigmond előadása mellett ma másodsor foglalkozott az ügygel, s megváltoztatta az elsőbírósg ítéletét, *Hegedüs* Zoltánt a a vád alól *felmentette*.

§§ **Splényi báró sajtópöre.** *Splényi Ödön* báró rendőrtanácsos sértő nyilatkozatot tett közbe *Polónyi Géza* országgyűlési képviselőről az obstrukció idején. *Polónyi Géza* sajtópört indított a rendőrtanácsos ellen, aki ma a vizsgálóbíró előtt visszavonta a sértő nyilatkozatokat, mire *Polónyi* sajtópanaszától elállott s a vizsgálóbíró megszüntette a pört.

TÁVIRATOK.

Bécs, október 5. A botzemi választó-kerület báró *Dipauli* jelöltségét *visszautasította*. *Dipauli* ellen leghevesebben agitál *Schoepfer* esperes, aki szintén reichsrathi képviselő volt. *Schoepfer* ma Bécsbe érkezett és személyesen tárgyal *Lueger*-rel. *Lueger*, hir szerint, la fog menni *Dipauli* kerületébe és *Dipauli* ellen sikra száll.

Kopenhága, október 5. A Ritzau-ügynökség jelent: *Andrup* főhadnagy *Nualik* mellett, északi szélesség 67 fok 15 vonal alatt kinttö a *dán lobogót* és a *dán király* nevében elfoglalta az Angmagzsalikról a *Scorcsby*-szorosig terjedő területet. Az elfoglalt területet IX. *Keresztély* országának nevezte el.

Brüsszel, október 5. A transvaali követség jelenti, hogy a *Gelderland* hajó *Krüger*-rel *Trieszben* fog kikölni. ahol a brüsszeli követségen kívül a három külön követ: *Fischer*, *Wexels* és *Wolmerán* szintén meg fognak érkezni. *Krüger* állandóan *Brüsszelben* fog lakni.

Páris, október 5. *Loubet* köztársasági elnök ma reggel kihallgatáson fogadta *Miklós Ödön* helyettes kormánybiztosot.

London, október 5. Ma reggel a *Welbeck* apát-ságban, a portlandi herceg kastélyában tűz ütött ki. Az ugnevezett *Oxford*-szürny felső szobái, szám szerint vagy 20, teljesen elpáraztak, az alsók jelentékenyen megromlottak. Reggel 8 órakor a tüzet eloltották. A kárt 100.000 fontra teszik.

Botrány a bécsi városházán.

Bécs, október 5. A községtanács mai ülésén, a tanácsnak a honossági törvény hatályára vonatkozó jelentésének tárgyalása során viharos jelenetek fordultak elő. *Brunner* Lucian községtanácsos a tanácsnak szemére lobbantotta, hogy *4 milliót elpazarolt*. Kétszeri rendreutasítás után *Lueger* polgármester *Brunner*-t megvonta a szót. *Brunner* folytatta témádsait, mire a polgármester felüggesztette az ülést és egybehivta a fegyelmi bizottságot. A bizottság, amely előtt *Brunner* nem jelent meg, egyhangulag hozott határozattal *Brunner* t a mai és a három következő ülésről kizárta. Az ülés ezután zavartalanul folyt le.

Az angol választások.

London, október 5. Délután négy óráig megválasztottak 293 kormánypartit, 78 szabadelvűt és 55 nacionalistát. A megválasztottak közt van *Chapli* Henri a helyi kormányzat elnöke, a kabinet tagja, továbbá *Healy* és *O'Brien* ir vezérek. A kormánypart 2 újabb mandátumot nyert, a liberálisok egyet. *Cockerman* régi képviselője, *Lawsom* Wilfrid (liberális) nem választatott meg újbul.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 5. (A *Budapesti Napló* telefon-jelentése.) A mai határidőüzenet nagyon eszöndes volt és az irányzat is nyugodt maradt. *Ósz* roszban némi fedezeti kereslet jelentkezett s ennek következtében ez a cikk öt fillérrel javult, ennek hatása alatt buza is emelkedett 3 fillérrel *őszre*, de tavaszra ezek a cikkekk a tegnapi ármagasságon maradtak. Zab 1-2 fillérrel, tengeri 4-5 fillérrel hanyatlott. Buza *őszre* 7.80-7.81, tavaszra 8.23-8.25, rozs *őszre* 7.61-7.65, rozs tavaszra 7.89-7.90, zab *őszre* 5.63-5.65 tengeri május-juniusra 5.42-5.39 koronán kelt. Egyebként jegyeztettek: zab tavaszra 5.85-5.86, tengeri szeptember-

októberre 6.70-6.75 koronán. Felmondottak 3500 métermázsza zabot. A készárúk piacán majdnem teljesen szünetelt az üzlet. Zárlatkor maradtak: buza tavaszra 8.26, rozs *őszre* 7.66-7.65, zab *őszre* 5.68, tavaszra 5.88, tengeri május-juniusra 5.38 korona.

London, október 5. (Gabonapiac.) Az irányzat általában nyugodt. Az árak változatlannak. Városi liszt 22-26 sh., repecolaj 30 sh. 6 p. Tengeri névértéken kelt. Behozatal: buza 70.000, árpa 20.000, zab 140.000 qu. Az idő meglehetősen szép, de borús.

Liverpool, október 5. (Gabonapiac.) Kaliforniai buza változatlan, fél p-vel magasabb. Amerikai tengeri 3/4 p-vel magasabb. Liszt változatlan. Az idő felhős.

New York, október 5. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 10.3/4 (10.7/8). Nov-re 10.— (10.03). Január 9.87 (9.81). New-Orleansban helyben 10.1/4, (10.1/4). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphianban 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.75 (8.80). Credit Balances at Oil City 1.10 (1.10). — *Zsir:* Western steam 7.75 (7.80). Rohe és Brothers 8.10 (8.10). — *Tengeri irányzata állandó.* Októberre 46.1/4 (46.1/4). Decembeerre 42.1/4 (42.1/4). Májusra 41.1/4 (41.1/4). — *Buza* irányzata szilárd. Piros *ősz* helyben 82.1/8 (81.1/4). Októberre 80.7/8 (80.7/8). Decembeerre 83.1/8 (83.1/4). Márc.-ra 86.1/4 (86.1/4). Májusra 86.— (86.1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 4.— (4.—). — *Kávés:* fair Rio 7. sz. 8.1/4 (8.1/4). Okt-re 7.10 (7.15). Decembeerre 7.25 (7.25). — *Liszt:* Spring Whea. clears 2.80 (2.80). — *Cukor:* 4.1/8 (4.1/8). — *On:* 28.97 (29.25). — *Réz:* 16.7/8 (16.7/8). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 5. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Buza* irányzata szilárd. Októberre 77.— (76.3/4). novemberre 77.3/8 (77.3/8). *Tengeri irányzata állandó.* Okt-re 40.1/8 (40.—). — *Zsir:* Okt-re 7.27 (7.27). Novemberre 7.25 (7.27). — *Szalonna short clear* 8.55 (8.55). — *Sertésus:* Októberre 14.10 (13.10). Decembeerre —.— (—.—) — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Napár: Szombat, október 6. — Római katolikus: Bruno hv. — Protestáns: Bruno. — Görög-orosz: (szeptember 23.) Iván fog. — Zsidó: Tisri 13. Sabbat, Haasnu. — Nap két: 5 óra 50 perckor. — Nyugszik: 5 óra 12 perckor. — Hold két: reggel 3 óra 50 perckor. — Nyuzszik: reggel 2 óra 55 perckor.

A miniszterek nem fogadják. *Az aradi vértanúk és Bathányi Lajos emlékezete.* Miso a Ferenciek templomában d. e. 10 órakor. Egyetemi ifjak gyászgyűlése az új városháza dísztermében délelőtt 11 órakor.

Az osztálysorsjétké huzása délelőtt 9 órakor. *Ósz* löversenyek nyolcadik napja délután negyed 3 órakor.

A bányamegyei kör alakuló gyűlése este 6 órakor a Janisch-féle vendégházban.

Fegyőra a Végsházban délelőtt 11 órakor. *Nemzeti Múzeum.* Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15.) nyitva d. e. 9 órától 1 óráig. — Többi társi korona belépődíjjal tekinthető meg.

Az új országköz kupolacsarnoka és lépcsőháza délelőtt 10-11 óráig 40 fillér belépődíjjal tekinthető meg, azontul este 6-ig 1 korona.

Deák-mauzóleum a kerepesi-utí temetőben, nyitva este 6 óráig.

Teknologia iparmúzeum zárva. *Iparművészeti múzeum* zárva. *Szabadalmi levéltár* (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10-1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-7-ig. *Múzeumi könyvtár* nyitva d. e. 9-1-ig. *Egyetemi könyvtár* nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-8-ig.

Földtani Múzeum (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig. Belépődíj 1 korona.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10-12 óráig és este fél 7 órától fél 9 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9-12 óráig és délután 3-5 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Kéleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városiipari iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. honvéd zenekar hangversenye.

Ehm János éttermeiben Nemzeti Színház épülete minden este Banda Marci és fia hangversenye.

Putzer György éttermeiben Deák-ter, minden este Schreier hegedű-hangversenye.

Somossy Orszéum. Edeu színház.

Ferenczi kávéház. Csöka nemzeti zenekarának hangversenye.

Folies Kávéház esténként új műsor.

Tátra Kaprice Király-utca Törökdajó női zenekarnak hangversenye.

Othton kávéház minden este 8 órakor Banda Marci veje Dajna Balogh Rudi hangversenye.

Házam kávéház. Horváth Jánosci feles zenekarának hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő. Dalszínház-utca a fővárosi közönség találkozó helye.

Monopol kávéház Váci-körút 37. minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.

KÜLÖNFÉLÉK.

Diogenes.

Ó Diogenes! Mily boldog valál!
Hellasz delének fényugáránál
Lámpással indultál embert keresni —
Ma eszedbe se jutna tán ilyesmi...

Belátod, ha e sivatagban állsz,
Hogy embert itt — lámpással sem találsz.
Csépp olajat kár vesztegetni rája,
Csüggedten ülnél a hordód zugába...

Sas Ede.

† **Sajátságos „istentsztelek”.** A *Gaulois* című francia lap egy, néhány hét óta Párisban tartózkodó *szidmi* ember levelét teszi közzé; a levél a párisi klubok játéktérmeiről a következőképpen is: A franciák azt állítják, hogy ők csak egy istenben hisznek. Pedig ez nem igaz. Mert eltekintve a sok élő istenségtől, akiknek áldoznak, van egy oszónó létező istenük is, amin azt tapasztalni alkalmam volt. Be kell csak menni egy előkelő uri házába, vagy egy klubba. Ott látható a zöld takaró-isteniség s annak a közepén az *oltár*. Körülülük a szőnyegre sokan, éppen úgy, mint minálunk otthon Sziámban a házi áldozásainkban. Mikor beléptem egy klub játéktérmebe, egy ur, valószínűleg az *áldozó pap* kis lapokat vett elő és az oltárra helyezte. Ezeket a lapokat különböző színes alakok voltak, valószínűleg: *isteniségek* lehetnek, mert aki csak kapott belőlük, mindegyik ábitattal nézte azt és különböző *áldozati ajándékok* rakott reá. Az említett cerimónia után az áldozati pap is vesz néhány, istenséggel ellátott lapot és egyideig a félelemtől mintegy megkövült szemmel nézte azokat. A többi hívek is visszatartják félelmükben a lélekzúratékot is. Ahány lapot csak vett az áldozati pap, mindig változik az ő tekintete is, a híveké is; az egyik az *ég* felé emeli szeméit, a másik a kezével dobol, a harmadik a lábát mozgatja. Az áldozó pap még néhány lapot vesz, azután fanatikus dühbe jő, odadobja az istenségeket az oltárra, és káromolni kezdi azokat. Ugy gondolom, ezek az istenségek féltékenyek lehetnek, hogy még egyéb istenségekben is hisznek a franciák s azért büntetik meg őket.

Eddig szél a számi levele, amely — úgy látszik — nem is olyan nagyon naiv.

† **Az érett gyümölcs haszna.** Az érett gyümölcs valóságos gyógyszer. A szőlő, különösen pedig a piros, tisztítja a vért, az őszi barack elősegíti a jó emésztést és helyreállítja a rossz gyomrot. Az alma, leginkább a főtt valósággal nélkülözhetetlen a kis gyermek rendszeres emésztéséhez. A paradicsom leve nagyon jó hatással van a májra és a belekre, a dinnye leve pedig elűzi a lázat és a vesebajokat. A málna-

szőrp jó ellenszere a köhögésnek, a kávéba öntött citromlé pedig hasznos a fájás ellen. Természetesen csak akkor lehet a gyümölcs gyógyító hatásáról szó, ha mérsékeltén élvezzük.

† **Egy gyermek szerelmi tragédiája.** Londoni lapok említik a következő, lélektanilag ugyyszólván érthetetlen esetet. Péntek este az avoni tóból kifogtak egy tizenkétéves kis leánynak, Maggie Pownak a holttestét. A kis leánygyermek öngyilkossá lett és ennek okát a legkomolyabban: szerelmi tragédiát mondanak. Maggie szerdán levélkét adott át egyik barátjának avval a kéréssel, hogy juttassa az írást közös ismerőstük, egy árvaházban élő fucska kezébe. A kis barátján felbontotta a levelet s megmutatta a szülőinek. A levél így szólt:

Kedves, szeretett Charley! Csak néhány sort írni. Légy rajta, hogy vasárnap előhess hozzánk. Nem kell más fiu, csak te. Szeretném, ha egyedül az enyém volnál. Remélem, hogy válaszolsz a levelemre. A te szerető

Maggie.

A levelet azonnal megmutatták Maggie édes anyjának, aki számon kérte a kis leánytól:

— Te írtad ezt a levelet?

— Igen, anyám én — iellette remegve Maggie.

— Te nem is tudod, milyen csunya dolgot követtél el. Ha ez még egyszer megtörténik, akkor megmondom az édes apának. Értetted?

A kis leány zokogva szólt, hogy megértette és mélységes bánatával kiment a kertbe sétálni. Este hiába keresték őt. Maggie eltűnt. Másnap, csütörtökön a szomszédok adtak hírről, hogy megtalálták a köténykét az Avon partján és pénteken kifogták a habokból a kis holttestet. Mikor Charleyt az eset felől megkérdezték, a fucska egész meggyőződéssel mondta, hogy „udvarlás”-ról szó sem volt.

† **Asszonyosata.** Valóságos csata folyt le a napokban a párisi világkiféltetés női ruha-osztályában. Ebben az osztályban, amelyben a mai divat termékei vannak felhalmozva, állandóan nagyon sok külföldi szabónő tartózkodik. Csak hogy a ruha művésznői nem elégszenek meg azokkal, hogy Worth, Raudnitz, Redfern és egyéb világhírű cégek alkotásait bámulják, hanem, ha valamelyiknek egy-egy remekebb kosztüm megtetszik, egyszerűen jegyzeteket csinál róla és le is rajzolja. A pusztán csak a divatkülönlegességeket nézegető látogató közönség és a folyton láb alatt levő szabónők közt már gyakrabban kerül apró torzsalakodásokra a sor, ami érthető is, mert a szabónők úgy körülálltak örökig egy-egy modellt, hogy a látogató közönséget az módfelett bosszantotta. A múlt napok egyikének délutánján egy nagyobb hölgytársaság már harmadszor ment be a ruha-osztályba, hogy néhány toalettet megnézzék, de lehetetlen volt, mert a szabónők egész serege rajzolt és irt a ruhák körül; elhatá-

rozták tehát, hogy erőlyesen rendre utasítsák őket, de a terv nem ment simán, mert a szabónők is elkezdtek szájkaszkodni és néhány perc múlva nem csak sértések, hanem letépett kontyok is repedtek a teremben. A viharos lármára néhány férfi is beszaladt a terembe, hogy majd lecsitítsák a hadakozó feleket. De a vágy csak vágy maradt! A kontyok repültek, az arcultések csattantak tovább és a békét akaró férfiak végül két szék közt a pad alá estek, mert a temperamentumos hölgyssereg egyszerre csak úgy fogta fel a dolgot, hogy a férfi: közös ellenség is; mert tulajdonom számban voltak a nők, alaposan helyben is hagyták az urakat. A hölgyek verekedő hangulata oly heves volt, hogy a rendőrség is csak nagynehezen tudott a csetepaténak véget vetni.

† **Verses reklámok.** A mi újságainkban találkozhatsz néha egy-egy verses reklámmal, de korántsem annyival, oly merészszel és kacagatóval, mint az amerikai lapokban. Ilyenek a következő nagyon is amerikai ízű verses reklámok hevenyészett fordításban:

Ha majdan ön a sirba' nyugszik,
Meglátja, nyugta soh'ae' lesz:
Ha *Blight-keményítőt* nem vesz.

Akarja ön, hogy az szeresse,
Akit ön lángoló szeret:
Vegyen neki csak *Plitter-tükröt*
Minden más rossz gyártmány helyett.

Mi szép a nyári esteken
A holdnak méla fénye,
Úgy tündöklik, akár csak a
Szép yankee nő erénye,

És hogy' vakít a napvilág
Ott fenn a magas égen!
De e fényt a *Piiper-égő*
Felülmúlta már régen.

Azért tehát, kinek szeme
Még drága kincs:
Vegyen csak az *Piiper-égőt*,
Mert párja nincs!

† **Macskaprém a kínai harcosoknak.** Berlinben most valóságos hadjáratot indítottak minden ellen, ami nyívalok: tudniillik a prémáru-piacon a macskaprém most a legkeresettebb cikke egyike. Ennek az oka pedig az, hogy a kínai csalateren harcolók részére tizezer macskaprém bundát, tizezer macskaprém keztűt és ugyanannyi csizma-buzatot rendeltek. Három berlini cég eszközli az áruk szállítását. Egy macskaprém bundához tizennégy macska bőre szükséges, egy pár keztűhöz egy-egy macskabőr, a csizmazatokhoz pedig kettő-kettő, e szerint tehát *kétszáz* macskabőrre van szükség s természetes, hogy a nagy kereslet folytán az árak is nagyon

REGÉNY.

QUO VADIS?

(36)

— REGÉNY —

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK

Vinicius megparancsolta, hogy rögtön boesásd be, Petronius pedig felkiáltott:

— Tehát itt van? Herkuleso kérlek, maradj nyugodtan! Csak nyugodtan, különben elveszted önuralmadat.

— Udv és tisztelet a nemes, lovagi tribunnak és neked, óh uram! — kiáltá Chilon, midőn belépett. — Bár hasonlítana szerencsének a ti hirnevetekhez és hirnevetek terjedne el az egész világon, Hercules oszlopaitól egészen az trsacidák birodalmának határáig.

— Légy üdvöz, nemes és erényes törvénytudó! — felelé Petronius.

Vinicius tettetett nyugalommal kérde:

— Mi jót hozasz?

— Legutóbb, óh uram, reményt hoztam neked, hogy feltaláljuk a leányt, ma már bizonyosat tudok.

— Vagyis ez ideig még nem találtad őt meg?

— Nem, uram, de megtudtam, hogy mit jelent az a bizonyos jel, tudom, hogy kik azok az emberek, kik őt megszóktették és tudom, hogy mely vallásuk között kell őt keresnünk.

Vinicius fel akart ugrani, de Petronius megragadta karjánál és Chilon felé fordult:

— Beszélj tovább!

— Biztos vagy abban, uram, hogy a leány egy halat rajzolt a homokba?

— Természetesen! — kiáltá Vinicius.

— Akkor ő keresztény — és a keresztények ragadták őt el toled.

Pár pillanattal hallgattak.

— Hallgass rám, Chilon! — mondá végre Petronius. — Unokaöcsém szép összeg pénzt ígért neked, ha a leány nyomára jössz, de szép számu ütlegot is, ha megeszel. Az első esetben nem egy, de három iródiákat is vehetsz magadnak; a második esetben azonban a hét görög böles bölesessége, a tizeddel egyetemben sem fog neked gyógyító irul szolgálni.

— A leány keresztény! — ismétlé Chilon.

— Gondold meg Chilon, hiszen te nem vagy ostoba! Mi tudjuk, hogy Junia Silana és Calvia Crispinilla, Pomponia Graecina a keresztény babonák hívei, de azt is tudjuk, hogy a törvény őket e gyanu alul fölmentette. Te most ismét vádat emelsz? El akarod velünk hitetni, hogy Pomponia és Lygia az emberiség ellenségeihez, a források és kutak megmérgezőihez, és a gyermekgyilkosokhoz tartoznak?

Chilon kitárta karjait, annak jeléül, hogy ez mind nem az ő hibája és így szólt:

— Uram, fordítsd le a következő szavakat görögre: „Jézus Krisztus. Isten fia. Megváltó.”

— Jó! megvan! Jézusos Krisztosz Theu Üiosz Szótér. — De mit jelent ez?

— Most vedd minden szónak első betűjét és tedd őket egymás mellé, hogy egy szót adjanak.

— Ichthüsz, hal! — kiáltá Petronius elesodálkozva.

— A hal a keresztények titkos szava! — felelé Chilon büszkén.

Mind a hárman hallgattak egy ideig. Chilon bizonyítása oly szemmel látható volt, hogy a két barát bámulatában nem tudott szóhoz jutni.

— Vinicius — kérde Petronius — nem tévedsz, tényleg egy halat rajzolt Lygia a homokba?

— Az alvilág minden istenére mondom, meg kell bolondulni! — kiáltott fel az ifju — ha egy madarat rajzolt volna, akkor azt mondanám, hogy egy madár volt.

— Akkor ő keresztény! — mondá Chilon.

— Vagyis ez azt jelenti — mondá Petronius

— hogy Pomponia és Lygia megmérgezik a kukákat, megölják a gyermekeket és kicsapongásoknak adják át magukat. Örültség! Te hosszabb ideig tartózkodtál házukban, mint én, de én ismerem annyira Aulust és Pomponiát, sőt Lygiát is, hogy bátran mondhatom: Örültség és ostobaság! — Ha a hal tényleg a keresztények titkos szava, ami még nem egészen bizonyos és ha Pomponia és Lygia tényleg keresztény nők, akkor, Proserpinára mondom, a keresztények éppenséggel nem olyanok, amineknek tartják őket!

— Ugy beszélsz uram, mint Sokrates — felelé Chilon — ki fedezett fel valaha egy igazi keresztényt? Ki ismeri az ő tanait? Midőn két évvel ezelőtt Nápolyból Rómába jöttem — óh, miért is nem maradtam ott — egy emberrel találkoztam, Glaucus volt a neve, aki keresztény volt, de ettől eltekintve, meggyőződtem jóságáról és erényességéről.

— Ez ugyanazon ember, akitől most megtudtad, hogy mit jelent a hal az ő nyelvükön?

— Fájdalom, nem! Utazás közben valaki leszurta a derék öreget, feleségét és gyermekeit rabslolgakereskedők hurcolták el és én az ő védelménél vesztettem el két ujjamat. De úgy hallom, hogy a keresztényeknél nem ritkák a esodák, lehetséges tehát, hogy újra meg fognak nőni.

— Hogy-hogy? Tehát te is keresztényné lettél?

— Tegnapi óta, óh uram! Tegnapi óta! Ez a hal tett azszá. Pár nap múlva leghívőbb lesznek a hívők között, hogy beavassanak titkaikba és ha már beavattak, akkor tudni fogom azt is, hogy hol rejtőzik Lygia. A kereszténység így jobban jog nekem jövedelmezni, mint a filozófia. Mercurius is áldoztam és ha segít nekem a leány felkutatásában, két egyéves borjut fogok neki áldozni, melyeknek szarvait meg fogom aranyozni. — Tehát tegnapi kereszténységed és mai filozófiád nem gátolnak téged abban, hogy Merkurban higgy?

(Folytatása következik.)

Zab októberre . . . 5.27-5.28-5.27
Zab áprilisra . . . 5.55-5.56
Repece augusztusra . . . -.-.-

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with 2 columns: Item (Buza októberre, Rozs októberre, etc.) and Price (pénz 7.50 áru, etc.)

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with 2 columns: Item (Buza októberre, Rozs októberre, etc.) and Price (7.49-7.50, 7.96-7.97, etc.)

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde szilárdan nyitott meg a kedvező külföldi zárlatok alapján és az összes vezető értékek kedvező irányzat mellett kissé megszilárdultak.

A helyi piac csekély üzlet s némileg alacsonyabb árak mellett fejlődött.

A déli tőzsde kedvetlen volt s amidőn a további folyamatában Berlinből határozottan gyenge becsiések érkeztek, valóságos irányváltás állott be, mely a bécsi és a többi külföldi jelentések alacsonyágának befolyása alatt akut jellegűt öltött s ez egész piac ellanyhulását idézte elő.

A helyi piac szintén gyengébb, kis forgalom mellett.

A valutapiac kissé merevebb

Az előtőzsde szilárd irányzatú.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 664-666.-, Osztrák hitelrészvény 664.75-665.75, Osztrák-magyar államvasuti részvény 663.-664.25, Rimamurányi vasmű 526.50-531.-, Városi villamos 287.-291.-, Közüti vasút 598.- korona.

A déli tőzsde tartott, végül gyenge.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 663-664.-, Osztrák hitelrészvény 663.-664.50, Osztrák-magyar államvasuti részvény 660.-661.-, Jelzálogbank 430.50-434.-, Leszámitoló bank 429.50-431.50, Rimamurányi vasmű 523.-527.-, Közüti vasút 595.-599.- korona.

Forgalomban került: Koronajáradék 90.80-91.-, Anglo-Osztrák bank 273.-274.-, Fővárosi takarékpénztár 2110.-2120.-, Magyar aszfalt 342.-345.-, Salgótarjáni kőszénbánya részvény 641.-643.-, Athenaeum 315.-317.-, Városi vasút részvény 216.- korona árfolyammal.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 648.75, Magyar hitelrészvény 660.-, Leszámitoló bank részvény 420.-, Rimamurányi vasműrészvény 522.-, Osztrák-magyar államvasut 657.75, Közüti vaspálya részvény 697.-, Városi villamos vasut részvény 288.-, korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.-46.-, korona, vörös idei 81.-66.-, korona, vörös erdélyi . . . korona, vörös bánágsági . . . korona, középszemű . . . korona, nagyszemű . . . korona, Disznózsír: budapesti: 61.-61.50, korona, vidéki . . . korona, Táblaszalonna: légszárazított vidéki . . . korona, városi 4 darabos 52.50-53.-, korona, 3 darabos 54.-55.-, korona, üstölt . . . korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.75-15.-, korona 120 darabos . . . korona, 100 darabos 16.75-17.-, korona, 85 darabos 17.75-18.-, korona, azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.75-14.-, korona, 100 darabos 15.25-15.50, korona, 85 darabos 16.75-17.-, korona, Szilva: szlovéniai 18.-18.25, korona, szerbiai 16.75-16.25, korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde ismét kedvező.

Déli tőzsdén csendes az üzlet.

Zárlat szilárd Londonra.

Bécs, október 5. (Magyar értékek zárata.) 4% os aranyjáradék 113.85, Tiszai és szegedi kölcson sorsjegye 138.-, Magyar vasuti kölcson ezüstben 97.90, Magyar keleti vasuti állami kötvény 116.50, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 130.-, Rimamurányi vasműrészvény 521.-, Magyar koronajáradék 90.70, 4% os Magyar földteherm. kötvény 89.80, Magyar hitelbank részvény 660.-, Magyar nyeresemény kölcsön sorsjegye 163.25, Kassa-oderbergi vasuti részvény 347.-, Magyar kereskedelmi bank . . .

Bécs, október 5. (Osztrák értékek zárata.) 4 2/20 os papírjáradék 97.-, 4% os osztr. aranyjáradék 114.75, 1800-iki sorsjegye 131.60, Osztrák hitelsorsjegye 390.-, Angol-osztrák bank 272.50, Bécsi bankkegyesület 483.-, Osztrák-magyar bank 1700, Déli vasut 108.50, Dunagőzhajózási részvény

766.-, Dohányrészvény 297.-, Császári és királyi arany 11.47, Német bankváltók 118.30, 4 2/20 os ezüst járadék 96.70, Osztrák koronajáradék 97.20, 1804-iki sorsjegye 195.50, Osztrák hitelintézet részvény 648.50, Unionbank 540.-, Osztrák Länderbank 412.-, Osztrák-magyar államvasut 657.-, Elbavölgyi vasut 460.-, Alpeisi bányarészvény 444.-, 20 frank. arany 19.27, Londoni váltóár 242.02, Bécsi Tramway Litt A. 274.-, Bécsi Tramway Litt B. 270.-, Lipót kohó . . ., Az irányzat gyenge.

Bécs, október 5. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Angol hitelrészvény 648.50, Magyar hitelrészvény 661.-, Osztrák-Osztrák bank 272.50, Bécsi bankkegyesület 483.-, Union bank 541.-, Länderbank 412.-, Osztrák-magyar államvasut részvény 657.50, Lombard 108.50, Elbavölgyi vasut 460.-, Északnyugati vasut részvény 449.-, Dohányrészvény 297.-, Rimamurányi vasmű 523.-, Alpeisi bányarészvény 445.-, Májusi járadék 97.-, Magyar koronajáradék 90.70, Török sorsjegyek 105.50, Német birodalmi márká 118.37, Napoleon d'or 19.27.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 5. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde eleinte bank- és bányarészekben történt realizációkra gyengébb volt. A spekuláció részvételese később különféle értékpapírok ingadozását vonta maga után. Egy ideig javult az irányzat, de azután nem tarthatta magát. A járadékpia, tartott, de csöndes volt. Bankokhoz nem volt vételező. Transvaali vasuti részvények eleinte lanyhák voltak, később kissé javultak. Magánészámítási kamatláb 4%.

Berlin, október 5. (Zárlat.) 4 2/20 os papírjáradék . . . 4% os osztrák aranyjáradék 97.-, Elbavölgyi vasut . . . Magyar koronajáradék 90.50, Osztrák-magyar államvasut 139.75, Kassa-oderbergi vasut . . . Bécsi váltóár 84.45, Magyar vasut-beruházási kölcsön 101.25, Alpeisi bányarészvény . . . Disconto-Commandit 172.-, Altalános vállamosági Edison 220.-, Gelsenkirchener 192.50, Laura-kohó 198.50, 4 2/20 os ezüstjáradék 96.-, 4% os magyar aranyjáradék 95.75, Osztrák hitelrészvény 202.50, Déli vasut 24.90, Károly Lajos vasut . . . Orosz bankjegyek 216.45, 4% os új orosz kölcsön 95.75, Török dohányrészvény . . . Olasz járadék 93.80, Magyar hitelbank . . . Dynamit Trust 150.90, Harpen 181.75, Az irányzat gyenge.

Berlin, október 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjáradék 95.75, Magyar koronajáradék 90.40, Osztrák hitelrészvény 202.50, Osztrák-magyar államvasut 139.75, Déli vasut 24.90, Északnyugati vasut . . . Elbavölgyi vasut . . . Orosz bankjegyei közepén 216.75, Buschitochrad . . . Orosz bankjegyei 216.-, (Último.) Lombard . . .

Hamburg, október 5. (Zárlat.) 4 2/20 os ezüstjáradék 95.60, 1800. sorsjegye 132.-, Déli vasut 24.75, 4% os osztrák aranyjáradék 97.50, Osztrák hitelrészvény 202.60, Osztrák-magyar államvasut 139.75, Olasz járadék 94.15, 4% os magyar aranyjáradék 95.50, Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, október 5. (Zárlat.) 4 2/20 os papírjáradék 96.15, 4% os osztrák aranyjáradék 97.15, Magyar koronajáradék 90.55, Osztrák-magyar bank 121.30, Déli vasut 25.-, Elbavölgyi vasut . . . Londoni váltóár 204.52, Bécsi bankkegyesület 122.-, Villamos részvény . . . 3% os magyar aranykölcsön . . . 4 2/20 os ezüstjáradék 96.15, 4% os magyar aranyjáradék 95.45, Osztrák hitelrészvény 204.60, Osztrák-magyar államvasut 140.10, Északnyugati vasut . . . Bécsi váltóár 84.475, Párisi váltóár 815.66, Unionbank . . . Alpeisi bányarészvény 233.-, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Artyalomok jánarrá. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 205.10, Osztrák-magyar államvasut 187.-, Déli vasut 00.-, Osztrák aranyjáradék . . . Olasz járadék . . . Laura-kohó . . . Harpeni 179.75, Discont . . . Alpeisi . . . Bécsi bankkegyesület . . . Az irányzat csöndes.

Páris, október 5. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 704.-, 4% os osztrák aranyjáradék 95.50, Osztrák Länderbank . . . 3% os francia járadék 100.07, Ottomanbank 537.-, 3 1/2% os francia járadék 102.30, Alpeisi bányarészvény . . . Déli vasut . . . 4% os magyar aranyjáradék 96.50, Párisi bankrészvény 1100, Olasz járadék 93.50, Francia törleszt. járadék . . . Osztrák földhitelintézeti részvény 12.10, Török dohányrészvény 327.-, Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 5. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) . . . fillérig, Öreg közép (páronkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) . . . fillérig, Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 97-98 . . . fillérig, Fialat közép (páronkint 251-320 kilogramm való súlyban 98-99 . . . fillérig, Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 98-99 . . . fillérig, II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 250 kilogramm felüli súlyban) 96-97 . . . fillérig, Közép (páronkint 240-260 kilogramm súlyban) 95-96 fillérig, Könnyű (páronkint 200 kilogramm terjedő súlyban) 94-95 . . . fillérig, III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) . . . fillérig, Közép (páronkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) . . . fillérig, Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) . . . fillérig, IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) . . . fillérig, Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) . . . fillérig, V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 95-96 . . . fillérig, Közép (páronkint 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 94-95 . . . fillérig, Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 93-95 fillérig.

Sertéselészám 1900. október 3. napján volt készlet 38.360 darab. 1900. október 4. napján felhajtott 147 darab, 1900. október 4. napján elszállított 702 darab, 1900. október 5. napjára maradt készletben 37.805 darab.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, október 5.

A magas nyomás kiterjeszkedve és erősödve a kontinens nagyobb - délkeleti - felét elborította, míg a depressziók északkelet felé húzódnak. Az idő emélfogva az

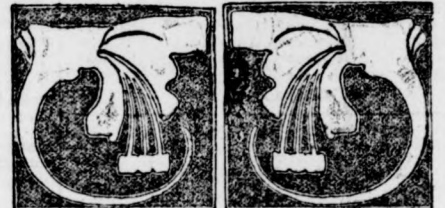
egész kontinensen szárazabbra fordult és csak a távol északon esős. A hőmérséklet nagyjából változatlan.

Nálunk az idő tulnyomóan száraz volt. Esőszék csak a tengerpart környékén és az északi Kárpátokban voltak.

A hőmérséklet süllyedt. Kéltűs: Tulnyomóan száraz és enyhe idő várható legfeljebb az ország északi felében szóróvony esőkkel.

Vizállás.

Table with columns: Okt. 5., Okt. 6., Okt. 7., Okt. 8., Okt. 9., Okt. 10., Okt. 11., Okt. 12., Okt. 13., Okt. 14., Okt. 15., Okt. 16., Okt. 17., Okt. 18., Okt. 19., Okt. 20., Okt. 21., Okt. 22., Okt. 23., Okt. 24., Okt. 25., Okt. 26., Okt. 27., Okt. 28., Okt. 29., Okt. 30., Okt. 31., Okt. 1. (méter)

AZ IPAROS KÖNYVTÁRA

Manapság az iparos emberek is, legyen bármi a foglalkozásuk, a korral kell haladnia. Találmányokat és technikai vívmányokat igen nagy haszonnal aknázhat ki a fejlettebb ipar terén s hogyha az iparos ember a maga szakmájába vége dolgozat nem ismeri és nem értesül, bizony nem bír megélni, de még kevesebb versenyezni! Tanuljon és olvasgasson tehát minden iparos, amennyire ideje és ereje engedi, jó szakönyvetveitől.

- Dr. VÁLI B. Iparunk téra ábrészes kor. -60
MOSDÓSY Vilmos. Magyarországi iparban kor. -60
Dr. PECHANY Adolf. Iparos-Katák kor. -60
GYÖRGY Aladár. Magyarországi vidéki városai ipari szempontból . . . kor. -60
MUDRONY Soma. A munka szerepe a kérgességadásban . . . kor. -60
Hasznos olvasmányok. Irák: Benedek Elek, dr. Matkóczy Sándor, Hákosi Jenő, dr. Váczy János, Strasser Adolf, dr. Hankó Vilmos, dr. Seterényi Hugó, Straub Sándor, dr. Kunos Jenő, dr. Sajó Károly, Gaur Károly, György Aladár, dr. Ráta Zoltán, Nagy Károly, Robonyi Géza. (Iparosok olvasótára. II. évfolyam, 3-4. szám) . . . kor. 1-20
Hasznos olvasmányok. Irák: Szathmáry Gy., Maszoly Sándor, dr. Hankó Vilmos, dr. Farkas Jenő, dr. Sajó Károly, Gaur Károly, dr. Schmierer Gyula, Benedek Elek, dr. Hankó Vilmos, Jánó Lajos, Helén Ervin, Zulusky Andor, dr. Valentiny György. (Iparosok Olvasótára. IV. évfolyam, 9-10. szám) . . . kor. 1-20
Hasznos olvasmányok. Irák: dr. Márki Sándor, Róna Béla, Hídvegi Rezső, Hermann Ottó, dr. Sajó Károly, dr. Hankó Vilmos, Jánó Lajos, Helén Ervin, Zulusky Andor, dr. Valentiny György. (Iparosok Olvasótára. V. évfolyam, 3-4. szám) . . . kor. 1-20
Hasznos olvasmányok. Irák: Csathó Imre, Panto János, dr. Kertész Kálmán, Valentiny György, Perjesy Lajos, Zulusky Andor, Csényi Gyula, János Lajos. (Iparosok Olvasótára. V. évfolyam, 7-8. szám) . . . kor. 1-20
CSIZIK Gy. A művészetek történetéből . . . 60
CSIZIK Gyula. Az ipar története . . . kor. -60
Dr. HANKÓ V. Az iparos kisencsönyves . . . 60
STRASSZ Adolf. A ipari világhittetés igazmértetése. Képekkel . . . kor. 1-80
VARDAI Szilárd. - Rajzminták iparisokk számára és magánhasználatra. - 6 füzettel, 118 lappal: Ára . . . kor. 24.-
VELOSY Lipót. Műszeres szabadtűsi rajzminták az iparisokk általános rajztanfolyamai számára. 45 tábla . . . kor. 2-40
BALLÓ Ede. Stilszerű rajzminták gyűjteménye . . . kor. 3.-

Mind ezek a könyvek sok képpel magyarázzák az amúgy is könnyen érthető leírásokkal. Nem szabad ezeknek egy jóvaló iparos házában sem hiányozni! Kéig csekély is ahhoz, hogy a kevésbé módos iparos is megszerezhesse. Lassankint válasszon!

KAPHATÓK LAMPEL RÓBERT

(WODIANER F. & FIAI) csisz. és kir. udvari könyvkereskedésiek kiadóivataiban, BUDAPEST, Andrássy-út 21.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1900. október hó 6-án.

Másodszor:

Tetemre hívás.

Eredeti dalmű 1 felv. (két képpben). Zenéjét szerz. Farkas Ödön. Szövegét Arany János balladája után írta Versey György.

Személyek:

Bárczy István	Ney D.	Pörösztó	Ney B.
Bárczy Benő	Takács	Vadászmester	Mihályi
Csáky Tibor	Kertész	Kálmán	Kiss B.
Kund Abigél	Kaczér	Kabos	Várady
Tamás	Szendrőy	Szabolcs	Strósz
Pető	Payer M.	Balázs	Kornay

Utána:

A piros cipő.

Tánclegenda 4 képben, Regél H.-től. Koreografiáját Hassreiter J., zenéjét Mader Raoul szerzette. Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. október hó 6-án.

Másodszor:

A tékozló apa.

Színmű 5 felvonásban. Irtá Dumas Sándor. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Rivonnière	Náday	Prailles	Hetényi
André	Iványi	Naton	Horváth
De Chavry	Paulayné	Godefroyné	Rákosi
Helén	Mészáros	Albertine	Hettyey
Tournay	Gyenes	Joseph	Latábar
Lignery	Császár	Victorine	Boros

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. október hó 6-án.

A takfcsok.

Színmű 5 felvonásban. Irtá Hauptmann Gerhart. Fordította Komor Gyula. Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. október hó 6-án.

Párisi élet.

Operette 4 felvonásban. Irták Meilhac és Halévy. Fordította Reiner Ferenc. Zenéjét szerző Offenbach.

Személyek:

Gondremarek	Németh	Gondremarekné	Baán
Ponta	Kenedik	Gabrielle	Küry
Frick	Kovács	Metella	Kápolnai
Raoul	Szirmai	Pauline	Bárdy G.
Bobinet	Raskó	Urban	Ujvári

Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. október hó 6-án.

Koldus és királyfi.

Operett 3 felvonásban. Mark Twain elbeszélése nyomán szövegét írta és zenéjét szerz. Sziklai Kornél. Kezdeté 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szombat, 1900. október hó 6-án.

Páris 1900-ban.

Irtá: Salamon Ödön. Kezdeté 1/2 8 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kosuth Lajos-utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. n., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VÁROSLIGETI SZÍNHÖR.

Szombat, 1900. október hó 6-án.

A megváltó.

Passziójáték 16 képben. Bibliai dráma. Kezdeté 6 órakor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. október hó 6-án.

Nóra.

Színmű 3 felvonásban. Irtá Ibsen Henrik. Fordította Reviczky Gyula.

Személyek:

Helmer	Mihályfi	Emmi	Rudai M.
Nóra	Márkus	Rank	Ujházi
Ervin	Gálósi	Lindenné	Szacsavayné
Bób	Rudai T.	Günther	Szacsavay

Kezdeté 7 órakor.

Előleges jelentés.

Vagyok dátor a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy az **Andrássy-ut 69. sz.** alatt a régi **Műcsarnok** épületében az

„Arany Fácán”-hoz

címzett **nagyvendéglőt** a mai kornak teljesen megfelelően berendezve e hó 6-án azaz **szombaton este 5 órakor** megnyitóm. Kitűnő ízletes konyha, tiszta magyar borok, a világhírű Steinfeldi márciusi sör kímérése a Reininghausen testvérek sörfőzdéjéből. Számos látogatásért eszedezik

Lantos igazgató. **Géczy Ferenc** vendéglős, udvari vadászállító.

Ma és mindennap este 8 órakor

..... a magyar királyi karnagy ur személyes vezetése alatt

Grand Café Hanusz Béla nagykávéházában.

VII. Erzsébet-körut 53., a köruti fúrdó palotájában.

Ehm János éttermei a Nemzeti Színház épületében

Ma és mindennap **Bandi Marci és fiai** kedvelt zenekara hangversenyez. Színház után friss étlap.

GROSS ÖDÖN

Ujvilág és Rostély-u. sarok. Csóka közkeveltségű zenekara esténként hangversenyez. Figyelmes kiszolgálát. Separék. Mérsékelt árak.

PUTZER pince-éttermeiben Deák-tér.

Ma és minden este **SCHREYER**, a perzsa sah által kiténtetett hegedűművész hangversenyez. - Számos látogatásért eszedezik. Putzer György vendéglős.

Nyitva éjjel 3 óráig. A legjobb magyar konyha Nyitva éjjel 3 óráig.

az Erdélyi Mintavendéglőben, VI. Dalszínház-utca 8. (az Operaház mellett).

A tenger fenékén találja a szorgalmas buvár az igazgyöngyöt. A ki egy legújában felfedezett éltényprímás művészi soló-látékában akar gyönyörködni, - akiknek fűlbemészó, főszygökeres magyar nótát hallgatni élvezetet szerez, az hallgassa meg a **„HAZÁMBAN”** az esténként jeles zenekarával hangversenyez. Horváth Jancsint s meggyőződik arról, hogy t. vendégeinek mindenben kedvére jár a régi kis Pöllák kávéház-tulajdonos.

Ma és minden nap az

OTTHON KÁVÉHÁZBAN

Kerepesi-ut 9. szám. Banda Marci veje Dajna Balogh Rudi debreceni közkevelű zenekara hangversenyez. Tisztelettel Jellinek B.

ELDORADO-MULATÓ

DOHANY-UTCA 88.

Nagy fényes előadás.

Ma és mindennap nemzetközi előadás. Igazgató: FÜRST KÁROLY. 4 HÖLGY. Családi műsor. 4 UR. Kezdeté 8 órakor. Szabad bemenet. Hűdeg buffet. Szóllid és kitűnő kiszolgálásról gondoskodik **ERŐS GÁBOR**, kávé.

FOLIES CAPRICE.

Ma kiváló új műsor!

Végül: **Aphrodite.**

Nagy parodisztikus bohózat Leitner H.-től. Zenéje Kmoech A.-től. - Személyek: Berenike, Königin von Aegypten... Weissné Demetrius, ein Bildhauer... Rott Chrysis... Ferenzyiné Bachtis... Schindlerné Faustina... Vera Miso... Elise Philodemos... Schönberg Naukrates... Steinhart Timon... Ormai Myriokleia... Londvai Rhodis... Aranyossi Der Oberpriester... Pfeiffer Aphrodita... Lengyel Myrsota... Bayer Mennolius, Sklave des Demetrius... Fürst Sklaven, Laufer, Sünftenbrüger. Spielt im Hause der Bachtis, im griechischen Viertel zu Alexandrien.

UJ! A Magyar és Népszínházban nagy UJ!

tetszéssel előadott udjónások

Koldus és Királyfi

eredeti operett Sziklay Kornéltól. 2 fűzetben. Ára 1 fűzetnek 3 korona netto.

„A mit az erdő mesél”

Géczy Istvánól. Zenéjét szerz: Mocsáry Imre. Ára az összes daloknak 3 korona netto. Megjeleni és kapható:

SCHUNDA V. JOZSEF

cs. és kir. udv. szállító, hangszergyáros és zeneműkiadó, a pedál-cimbalom feltalálójának Budapest, IV. ker., Magyar-utca 18. szám. A m. kir. Opera, Nemzeti Színház, Népszínház, Vigaszínház és Magyar Színház szállítója.

Mindenemű bel- és külföldi, ugyszintén keleti (perzsa) **szőnyegek**ből álló raktárunk mellett, a

torontáli gyár-ban

készült hön kézzel kötött szőnyegek ből (Smyrna) dno választékú raktárt rendeztünk be, és meggyőzősítünk folytán ezeket eredeti gyári árak mellett árusítjuk.

Weiss és Rosenfeld Budapest, V., Erzsébet-tér 10.

Cirkusz az állatkertben.

Nemzetközi

birokversen y

a budapesti nagy díjért **5000 korona** ma szombaton, október hó 6-án. Sándorfy (Magyarország) Charles de Nancy (Franciaország) ellen - Kreindl (Ausztria) Weber (Németország) ellen - Pibens (Belgium) Albert de Paris (Franciaország) ellen - Poiret (Belgium) Aimable de la Calmette (Franciaország) ellen - Raicevici (Olaszország) Moret (Franciaország) ellen. Az előadás kezdete 7 órakor. A birkozás kezdete pontban 8 órakor. Jegyek előre válthatók a Patkó-Kertész Luiza-téle tőzsdében Kristóf-tér és Bécsi-utca sarok.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca). Albrecht Ferenc, igazgató. Pénztárnyitás 7-kor. Az előadás kezdete 8-kor.

La belle Heloise Titcomb délamerikai énekesnő

M. Francis Gerard champion athléta.

Amon Ferenc a legjobbnak elismert énekkumorista.

Johnson és Brown eredeti amerikai néger ének- és tánc-excentrikusok. Ugyint az összes műcörök, továbbá

A Zuávok nagy kiállításos operette Krágel Józseftől. Holnap, vasárnap október 7-én délután 4 órakor nagy gyermekelőadás fél-helyárakkal. A nagyjérdemű közönség kényelmére, az előadás után a Somossy Mulatótól omnibuszok közlekednek minden irányban, ugyint Budára is. Jegyek elővetélen kaphatók Weiss A. dohány nagytőzsdé, Károly-körut 26. és a Mulató nappali pénztáránál.

Órákat és ékszereket, hangszereket, varrógépeket, kerekpárokat, fényképezési készüléket, villamos ipari készüléket stb. feltűnő olcsón

Rundbakin M. Bécs, IX., Berggasse 3.

Angol férfiruhabérlet

Deutsch F. Károlynál, Andrássy-ut 1.

Prospektust kívánatra.

!Szenzációs irodalmi udjónaság!

Jane de la Vaudère. A félneműek.

Regény. A francia eredetiből fordította báró **PODMANICZKY HORÁC.** Egyedül jogosított teljes magyar kiadás. A francia decadence megdöbbentően igaz rajza, az enervált, züllött, fenékgip perverz párisi élet mesterien élethű képe! A mesterségesen előidézett természetlenség kegyetlen teleplezés! Az előkelő női társadalomban pusztító fajtalanság borzasztó titkai művészi megvilágításban! Az emberi faj fenmaradásának problémája! Rendkívül érdekes kor- és erkölcsrajz.

Bolt! Ára 1 forint - 2 korona. Kapható: **Sachs és Pollák** könyvkiadásban Budapest, VI., Andrássy-ut 37., ugyszintén minden könyvkereskedésben.

Órákat és ékszereket, hangszereket, varrógépeket, kerekpárokat, fényképezési készüléket, villamos ipari készüléket stb. feltűnő olcsón

Rundbakin M. Bécs, IX., Berggasse 3.

Zongora

hangolását kiváló szakmunkások által végezteti

2 frtért

Sternberg Ármín és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyár

zongora-osztálya Kossuth Lajos-utca 22. Károly-körut sarok. Zene-palota. Ugyanott hírneves gyártmányú zongorák és pianók kedvező üzleti feltételek mellett is kaphatók.

3316. szám. 1900.

Bükkfa eladási hirdetemény.

Közhirre tétetik, hogy az alulírt hivatal kerületében fekvő, a csornoholovai és dubrinicsi erdőgazdálkodásoknak a Lyutyánka folyóra hajló 5616.6 kat. holdnyi bükkös erdőben levő mintegy 835.914 ürm³ tűzifa anyagnak 20 évi részletekben leendő kihasználása mellett való eladása iránt

f. é. október hó 18-ikán d. e. 11 órakor

alulírt hivatal tanácstermében zárt ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár 324.984 korona 82 fillér, — a bánatpénz pedig 5000 korona.

Bővebb felvilágosítást alulírt hivatal ad. Ungvárt, 1900. évi szeptember hó 24-én.

M. kir. főerdőhivatal.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvis és budapesti katonakórházakban, részben magánorvos tapasztalatai után legméltóbban ajánlható

DR. KAJDACSÝ,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb húgycsőfolyásokat, legsúlyosabb húgyhólyagbajokat, bujácóros sebeket, szifilist, az önfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyanira fokozott és hatásában pártatlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, néknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrénebjajokat gyógyít a legújabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön váróteremek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Férfiak figyelmébe.

A legmakacsabb és idült húgycsőfolyásnál (magfolyás stb.) egyedül gyors és biztos sikerrel használhatók a „Gonorrol-pilulák”, melyek egyedül csak Silberstein S. vegyészeti laboratoriumában Bécs IX. Rossauerlande 35. kaphatók, ára egy doboznak 2.50 frt (ezen összeget levélbélyegekben is lehet bekelteni).

VÁLÁS ELŐTT ÉS VÁLÁS UTÁN.

Regény 1 kötetben. V. GAÁL KAROLINTÓL. Előbb 2 kor., most 60 fill. Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Részletfizetésre

porcellán- és üvegcézetek, majolika, lámpa, china-üzlet, stb. árak kaphatók.

Kivánatra színes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld a szegedi porcellánfestészeti gyár

IVÁNKOVITS KÁROLY és FIA SZEGEDEN.

Ugyanitt kapható a világhírű szegedi főzőpaprika, 2 kiló ára postán bérmentve szállítva 3 frt 23 kr. utánvételel. Utazó úgynökök Magyarországi és Erdélyi részére magas jutalék mellett keresteknek.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgycsőfolyást, hólyagbajokat, bujácóros sebeket, szifilist, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény férfui gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyénekknél. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kivánatra gyógyszerék.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet). Bejárat a lépcsőnél. Külön váróteremek. Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PÁP lap PÁP lap PÁP lap

1 szeszalható vasságy	12	1 szőlő szőnyeg	35
3 db kivéhető matrácra 10,-	30,-	1 szőnyeg	10,-
1 db rouge paplan	1,80	1 Atrique matrác	5,50
1 db rouge paplan prima	2,80	1 szőnyeg	12,-
1 db szatín cachmir paplan	3,50	1 nagy szőnyeg	15,-
1 db szatín cachmir paplan	4,50	1 nagy szőnyeg	2,50
1 db szatín selyem paplan	8,-	1 futó szőnyeg 35 król feljebb	1,50
1 db ördös szatín selyem paplan	12,-	1 labak tunis függöny	6,50
1 db jó vászon ágylepedő	1,30	1 szőnyeg	6,50
1 db jó paplan	1,20	1 szőnyeg	1,50
1 db danel ágypokróc	2,80	1 labak csipke függöny	3,50
1 db gyapjú ágypokróc	4,50	1 hórukt ágylepedő	2,50
1 db jó löpökóc	1,70	1 gyapjú ágypokróc	1,50
1 db szőnyeg löpökóc	4,50	1 terítő	11,-
1 levarrtó szalmaszék	2,30		

GICHNER JÁNOS és TÁRSA

paplan, matrác és kárpitosáru gyárak, szőnyeg, függöny, ágypokróc és asztaltörz. Nagy vázárókban. Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 30. szám. Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldünk. Nem tolmá árakat kiseretünk, vagy a postát visszadjuk

A legújabb butor-albumunkat több mint 490 képpel 25 kr. bekelűdése ellenében bérmentve küldjük. Bevásárlás esetén a bekelűdött 50 fillért visszatérítjük

BUTOR

a legújabb választékban szolid árak mellett a legegyszerűbből a legfinomabbig, kizárólag jó minőségben.

Kétszáz minta szoba készen raktáron, valamint egyes butorok is.

VARGA MIHÁLY és TÁRSAI

magyar butor-ipar társasága Belváros, Koronaherceg-utca 2. sz. Kigyó-tér sarok.

4 1/2 kg. Cuba kávé 6.93 forintért
és 1/4 kg. Császárkoverék teát 1.60 forintért

... küld minden más költség nélkül. ...

Fratelli Deisinger

cég kávébehozatali üzlete, FIUME. ÁRLAP INGYEN.

Ingyen sorsjegy!!

Mindenki, ki az osztályosorjaitok húsdai napjaira, azaz nov. 15-éig 10 frtyi megrendelést v. bevásárlást tesz, az 1-6 osztály 1/2 osztályosorsóját kapja ingyen. 10 frty. aluli bevásárlást nyugtáznak. Minden vidéki csomagszállítással 30 kr. portóját számítok és bérmentve házhoz szállítva küldöm.

Férfi legf. vixbőr cipő, egy darabból, erős dupla talppal ... 3,-
+ posztó cipő bagariabór borítással, dupla talppal ... 3.40
+ oroszlak fűzős cipő meleg vagy vászonbéllel elegáns ... 4.20
+ legf. vixbőr, betűtes cipő, erős kivitelben ... 3.80
+ fűzős vixbőr cipő, meleg vagy vászonbéllel, elegáns 3.50
Gazdászok részére vízhatlan bagaria csizma 3-soros talppal, egy darabból ... 8.50
Haltás csizma, térdig érő csuklóból, vízhatlan, teljesen vízhatlan, meleg, 3-soros talppal ... 7,-
Ugyanaz térdlen szil, melegben bővelő, erős kivitelben ... 5.50
Női borítós betűtes cipő, meleg v. vászonbéllel ... 3,-
Posztó cipő, erős, finom, borítós betűtes, meleg ... 3.80
Posztó cipő, oroszakkal borítva, meleg béllel, elegáns ... 3.50
Mértéknek elegendő a lábát egy paplira való lerakolása. — Nem megfelelő cipőket saját költségemen kicseréltem vagy a postán minden levonás nélkül visszadom. — Árjegyzék 1000 száz ábrával ingyen és bérmentve.

AGULÁR DÁVID fia BUDAPEST, Deák-tér 9. sz.

Állandó nagy butor-kiállítás.

Kizárólag csak magyar műipartermékek, melyeknek valóságáért kezteszünk, ugyszintén saját készítenyű kárpitosított butorainkat a n. á. butorvásárló közönség b. figyelmébe ajánljuk. Dus válsztek található szőld és modern stílusú háló-, ebédlő-, férfi-szoba és szalon-berendezésekben, valamint bármely egyes butorokból, a legegyszerűbből a legfinomabb kivitelig, minden versenyt fölmúluló olcsó árakon. Kérjük az igen t. közönséget saját érdekében, ezen kedvező alkalom fölhasználását és szükséges butorokbajait nálunk beszerezni. Haafias tisztelettel

PATYI TESTVÉREK kizárólag csak VIII. Kerepesi-ut 9a. Pannónia-szálló mellett.

Nagy butor-album 1 korona bekelűdése mellett teréjlegyekben bérmentve.

Hotter diätetikus állatgyógyászati praeparatumai, az ujkor legkiválóbbjai.

Hotter sertéspora

I. és II. szám.

Legjobb diätetikus szer az étkezd, tehát a sertések hizásának előmozdításához, orbánéni különösen bevált. A II. szám hasmenésnél használndó.

Agrii-tápor

lovaknak és szarvasmarháknak. I. csomag 80 kr.

Kitűnő pótlék az arakhoz, hogy az állat egészséges és erős maradjon, vese-, máj-, hólyag- és idegbajoknál használndó.

Hotter-ireningvidja, mosóvíz lovaknak és szarvasmarháknak I üveg 1 frt 20 kr. Az in. k. és izmok a szögcsontok és a friss orvosi terja, az állat, bodorásúak után, a legrosszabb munkát és tréninget kiálja. Me-gelőltetésből származó bajoknál mint bennszórási, hómanósi és merővénnyel meglopó eredményvel használndó.

Hotter abszorbinolja, kozm. mosóvíz lovaknak. 1/2 üveg 6 frt, 1/2 üveg 3 frt 50 kr. Eltávolít mindenféle kibűvés és zsíros ler. kodást, anélkül, hogy a szőrt elpusztítsa. Erősit megmatadott és gyenge inakt, etávoit és elpusztit az izmokról minden butykot és meggátolt minden gyalúdsát; különösen bevált opéni, csülökagatnál, gumónál, vastag terdekben, eltávoit butykokat és inakról, vastag bokát, ágantot, a hol azok fellépnék. El-műlt a térd remegése, és gyógyít mindenféle zúdatot.

Főraktár: Apotkeke zum heil. Josef, Wien XII/2, Senöbrunnerstrasse 184.K. — Főraktár Budapestén Dr. Buday Emil városi gyógyszerháza IV., Városház-tér. Dr. Egger Leo és Egger J. Nádor gyógyszerháza VI., Váci-körút 17. és Török J. gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. sz. — Raktárak a legtöbb gyógyszerháza és drogériában. — A vedvényre ügyelni tessék.

3341. szám. 1900.

Bükkfa eladási hirdetemény.

Közhirre tétetik, hogy a percesenyi vasuti állomás melletti vegyi gyárak rakodójára kiszállított mintegy 40.000 ürméter bükkhasáb és vegyes tűzifa

f. évi október hó 19-én d. e. 11 órakor

tartandó árverésen a hasáb 3 korona 50 fillér, a vegyes 3 korona 20 fillér kikiáltási egységár mellett zárt írásbeli ajánlati tárgyalás útján el fog adatni.

Versenyzők felhivatnak, miszerint egykoronás bélyeggel és 500 korona bánatpénzzel ellátott ajánlataikat a kitért határnap délelőtti 11 óráig alulírott m. kir. főerdőhivatalnál annál is inkább benyújtani el ne mulasszák, mivel a később beérkezett, valamint utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverési és szerződési feltételek a hivatalos órák alatt itt bármikor megtekinthetők, a hol az esetleg egyéb irányban kívánandó felvilágosítások is megadatnak.

Ungvárt, 1900. évi szeptember hó 26-án.

M. kir. főerdőhivatal.

Hölgy-óvszer

Rég elismert és hatásában biztos, feleislegessé tesz mindennemű gyöngédtelen gummi és spongyacikket, 1 doboz (12 drb) pontos használati utatással 3 korona. — 3 kor. 50 fill. előleges bekelűdése mellett bérmentve. Gyors és dískért szétküld. Kapható a feltaláló: László József gyógyszerész, Maros-Ujár Erdély. Budapestén: Török József gyógyszerész, Király-utca 12. és Kerpel V. gyógyszerész, Lipót-körút 28.

